

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
DR. BUZA BARNA.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyed-
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közölünk

BORUS ÜNNEP.

IRTA: BUZA BARNA.

Most három esztendeje az örömmek, a fellélekzésnek, a reménységnek húsvétját ültük. Igazi feltámadási ünnep volt, feltámadása a halálra kintzolt alkotmányoknak, a nemzet igazságának, jobb jövőbe vetett reményének.

Ma pedig újra borus, sötét, kétségekkel és nehéz gondokkal terhes a húsvéti ünnepünk.

Akkor egy egészséges, boldog fejlődésnek biztató képe állott előttünk, csupa nap-sugár, csupa ragyogás, csupa mosolygó bizalom volt minden.

Ma pedig újra itt van előttünk a teljes bizonytalanság, nehéz sejtelmek, ijesztő jóslatok vigasztalan sötétsége.

Akkor azt hittük, hogy most már megnyílt a fokozatos, de biztos haladás útja, hogy most már elindultunk s mehetünk fennakadás nélkül előre a függetlenség felé.

Ma pedig újra csak a sűrű köd van előttünk és nem tudja senki megmondani, hogy mi lesz holnap, mit hoz a legközelebbi jövő.

Amíg mi hoztuk az áldozatokat, amíg megszavaztunk mindent a béke kedvéért, az önálló bank lehetőségének biztosításáért, addig nyugalomban hagytak, addig engedték, hogy dolgozzunk, hogy az ország önálló fejlődését megalapozni igyekezzünk.

Mikor aztán nekünk kellene kapnunk valamit, mikor nekünk kellene végre az első komoly lépést megtennünk az önállóság felé, akkor újra vége békének, nyugalomnak, akkor újra halljuk az alkotmányunkat, törvényeinket kigunyoló hatalmi parancsszót.

Négyszáz esztendő óta hányadszor ismétlődik már ez! Hányadszor felelnek a mi hűségünkre, bizalmunkra, áldozatkészségünkre az erőszak, az elnyomás törvénytíró fegyvereivel.

A magyar alkotmány csak arra jó, hogy annak alapján híven megadja azt, ami az uralkodót illeti. De mikor a nemzetnek kellene az alkotmányos igazságát teljesíteni, akkor mingyárt megszűnik az ereje, az érvénye annak az alkotmánynak.

Bizony nincs még egy nemzet a világon, amely a szenvedéseknek, üldöztetéseknek, megpróbáltatásoknak olyan súlyos kálváriáját járná folytonosan, mint ez a mi magyar nemzetünk.

De ne veszítsük el még a bizalmunkat, a reménységünket. Aki fél a kálvária, a keresztfa szenvedéseitől, az mindig és mindenki előtt meghódol, az örökre szolga marad. Aki nem riad vissza a kintzásoktól, az üldöztetésektől, aki nem retten meg a keresztfa fáj-dalmaitól, azé a diadal, a feltámadás, a jövő.

Megállunk a mi igazságunk mellett. Nem akarunk harcot, békében akarunk dolgozni tovább. De ha a harcot ránk kényszerítik, nem futunk meg előre.

Adják meg azt, ami törvénybe iktatott, királyi szóval szentesített jogunk. Akkor lesz nyugalom, lesz zavartalan fejlődés.

Ha még ennyit se érhetünk el, ha alkotmányunk, törvénynek, szentesítésnek nincs annyi ereje, hogy megkapjuk azt, ami jogosan megillet minket, akkor igazán nem csodál-kozhatik senki, ha minden bizalmából kifosztva a végső elkeseredésbe sodródik ez a nemzet.

Őrizzen ettől a mi istenünk. Imádkozzunk hozzá húsvét ünnepén a régi, bús fohással:

Vezéreljed jóra a mi királyunkat!

A haza érdeke.

Irta: Nagy Emil orsz. képviselő.

Küzdünk a létért, napjaink munkában telnek el. Alig van arra időnk, hogy néha-néha fel-emeljük szemünket a mindenség magasabb szférája felé, s kibontakozva a napi küzdelem bajából, lelünk a tajszeretet magasabb eszményében megfüröszsük. Nemcsak egyesekre áll ez, hanem egész nemzetekre is, s a husvét szent ünnepén egyenként és összességünkben vessünk egy pillantást nemzetünk jövőjébe, kibontakozva egynehány órára a hétköznapi szívegyéből.

Nemzetünk jövője a függetlenség gondolatával úgy össze-nőtt, hogy azt anélkül ami lelkünk már el sem tudja képzelni, mint ahogy az élő fát nem tudjuk elképzelni a benne keringő életnedv nélkül. Haszontalan hiu törekvés azt hinni, hogy ennek a nagy eszmének a mellőzésével valaha a jövőben alkotmányos politikát lehet úzni. Nem alkotmányos politikára pedig csak lelkiismeretlen, botor stréber vállalkozhatik. Ennek a két irányú kétségtelen igazságnak a megállapítása mellett tisztába kell jönnünk azonban azzal is, hogy az ország függetlenségének kivívása tulajdonképpen nem lehet parlamenti program, hanem ez a nemzeti erőmértékezés egyetemes kérdése.

A parlamenti program az olyan program, amelynek a megvalósulása a többség kialakulásával magától értetődik. Ha egy ellenzéki pártnak adó-, birtokpolitikai-, törvénykezési-, szociális s egyéb kérdésekben programja van, s többségre jut, önként értetődik, hogy programját meg is tudja valósítani. A függetlenségi pártnak az volt a hi-

nyossága sok évtizedeken át, hogy ilyen megvalósítható programja ha volt is papírosan, de a parlamenti élet küzdő porondján és a választókkal való szellemi érintkezés mezején alig érvényesült. Minden domináló s úgyszólván minden más eszmei irány kizáró érvénnyel uralkodott az önálló magyar hadsereg s a gazdasági függetlenség, valamint a personal unió ideáljának a hirdetésére.

Ezt én egy kerek gyakorlati program szempontjából hiányságnak mondom, de azért értem, hogy ennek így kellett lennie. Mert sok évtizeden át olyan párt uralkodott az országban és az országban, amelyik a nemzeti függetlenség eme nagy alapvető tételeit egyenesen és kategorikusan nem akarta, hanem azt a képtelen elméletet vallotta a magáénak, hogy ez az ország csak a gazdasági függésben lehet boldog és megelégedett s ezen szerencsétlen elmélet támogatására a hihetetlenül hatalmas kortes apparátus és a millió és millió forintok ereje vitetett harcba. Nagyon természetes és magától értetődő dolog volt tehát, hogy ennek a szerencsétlen káros irányzatnak a megtörésére valami finom külömböztető politikai szisztémával nem lehetett harcba menni, hanem a lemondás nyugalmat hirdető mérgével szemben csak a nemzeti függetlenség nagy kérdéseinek menél erősebb kiszűzése vezetett célhoz, s mivel kapcsolatban meg kell állapítani azt a történeti igazságot, hogy a függetlenségi pártot ebben a küzdelemben a legteljesebb önzetlenség vezette, mert igazán nem óhajtották a kormányhatalmat, sőt ennek átvételére nem is gondoltak.

Mégis egyszerre csak váratla-

lanul leomlott a régi bálvány s a függetlenségi párt akaratára ellenére többségre jutott s a győzelem örömmámorában azt hitte a legtöbb ember, hogy most már a program megvalósulásának mi sem állhatja útját. A helyzet logikájának eme utópisztikus félreismerése lón azután annak a kedvetlenségnek a csirájára, ami a közvélemény széles rétegeiben minden kétséget kizárólag észlelhető, amennyiben a legtöbben nem vették észre hogy tulajdonképpen a mit a függetlenségi párt évtizedeken át hirdetett, az nem egy uralomra törekvő pártnak parlamenti programja volt, hanem az nem volt más, mint a hazafias igyekezet, a mellyel a függetlenségi párt a nemzeti függetlenség ideálját a szabadelvű sirások ellen meg akarta menteni.

Ilyen pártjüvni többségre, első dolog lett volna az ország összes tisztességes elemeit a nemzeti függetlenség ideáljának megnyerni s ezután meg kellett volna alkotni azt a gyakorlati munkaprogramot, amelyet a többség, szakítva a régi tanokkal, a függetlenség ideálja felé indulva valóságban megalkotni akar, mert többségnek már természetesen nem szabad a program hirdetésével beérni, hanem valamit tenni is kell, mert hisz a nemzet nem ábrándozni, hanem haladni akar. Ezen idő alatt az összes honfiak lelkében nagy átalakulás ment volna végig. Ahogy a közösség mindennek tőle helyezett bálványa megbukott a parlamentben, épügy ezen gyakorlati munkaprogram alapján kifejlő kormányzás alatt meghalt volna még azok lelkeiben is, akik azelőtt a szabadelvű párt-hoz tartoztak s a függetlenségi ideált ekként általános nemzeti

öntudatos közkincsévé téve, lehetlenné tettük volna, hogy valaha más alapon alkotmányos munkára valaki vállalkozhassék, mint a függetlenség felé való törekvés alapján.

E mellett ösztínt meg kellett volna mondani a választóknak, hogy, a mit hirdettünk, az tulajdonképpen nemzetünk szabadságának kivívása egy ellenérdeklő nagy országfojtó hatalommal szemben s nem egyéb, mint a fegyverekkel vívott szabadságharcnak gazdasági és erkölcsi eszközökkel való folytatása, ne higgye azt tehát senki hogy ezek a nagy nemzeti aspirációk már önmagukban véve azért elérhetőek, mert ezen ideáloknak a lemondással szemben hirdető többségre jutottak. Meg kellett volna magyarázni, hogy ezen függetlenségi ideálok hirdetése alapján való többségre jutás legjobb esetben is csak építési engedélyt jelent, de nem jelent még kész épületet, hanem ezt még azután kell megépíteni nem párttörekvésen, hanem nemzeti közmunka alapján kellenetes kitartással. Szóval meg kellett volna magyarázni, hogy a függetlenségi párt legjobb esetben is csak az építési engedély megadását harcolhatta ki, de a függetlenségi ház megépítéséhez már jöjjön segíteni mindenki, aki magyar s ne restelkedjék amiatt, hogy előbb más nézetet volt.

De az eszmék ilyen tisztulása helyett közbejött a szerencsétlen átmeneti állapot amely csak növelte az eszmezavart, de amellet átmeneti jellegénél fogva a polgárok lelkében sem tudta elvetni annak a meggyőződésnek a magvát, hogy ebben az országban többé más, mint függetlenségi politika nem nyerhet többséget. Azért nincs más hátra, mint megszüntetni az átmeneti állapo-

Az arisztokrata.

Irta: Zsoldos László.

Fejőné, a derék számenlőnrő szőke bóbítás, ifju felesége valami gyűrőt, veres párnafélére dúleszkedve könyökölt az ablakban s kinézett az utcára. Az ablak, a lakás összes ablakainak számszerint éppen a fele, a harmadik emeleten volt, s a Tököli-ut elejéről a Baross-szobor előtt levő térségre nyílt. Kévetkezésképp az ifju számenlőnrő — akiből így hátulról, a szobából nézvést nem látszott egyéb, mint a fekete ruhával bevont karcsu teste — kedvére gyönyörködhetett a tég gyalogjáróján összeverődött néptümegek sorfalai közt tovarobogó hosszú kocsisorban, amely a Rottenbiller utcából és a Rákóczi utról kigyózva haladt kifelé a külső Keresepi-uton levő Tatterzáiba.

Ez estén volt tudniillik a Tatterzáiban a Mátyás korabeli lovasjáték első előadása az udvar és a főúri világ jelenlétében. A fogatok, a melyeket Fejőné a Baross-téren át a Tatterzá felé látott úgietni, bárókat, grófokat és hercegeket vittek. A tarka virágdiszes kalapok, amelyekre a sóvár tekintete innen felülről esett, bárónők, grófn . . .

Nem osztályozhatta tovább. Málázó kék szemébe toladókö könnyű szívárgott, s ő, ajkán könnyű fohászsal, visszalépett az ablaktól.

— Nem jó nekünk itt lenni, — olvasható a szentírásban s a számenlőnrő nem lehetett istentelen asszony, mert becsukván az ablakot, fájdalmas megadással, lassan kifelé indult a szobából.

Ebben a pillanatban csöngettek. Kívül az előszoba üvegajtaja előtt Fejő ur becsületes körvonalai látszóttak. Ilyenkor szokott hazaérkezni a délutáni mellékfoglalkozásból.

Mert a derék számenlőnrőnek mellékkeresete is volt. A háztartás, méltóztatik tudni, sokba kerül, s a számenlőnrő fizetés mindjárt nem elég, míhlyt csak kicsit is kényelmesebben akarunk élni. Fejő ur pedig minden áron kényelemben akarta tartani feleségét, minthogy — emberi gyöngöség — szerelmes volt bele. Szerelemből vette el, Sőt a leány is szerelemből ment hozzá. Legalább ő maga azt hitte. Annay Margit — ez volt Fejőné leánykört neve — nem kevesebb, mint két kőrőjét koszorozta ki a derék számenlőnrő miatt, akire, még akkor nem lévén abban az állásban, várnia kel-

lett, míg előlép. Nem állítom ugyan, hogy a kikosarazott két ur a szó szoros értelmében megkérte volna a kedves lány kacsóját, de azért bizonyos, hogy mindketten pályáztak rá. Sőt egyikük, a főhadnagy, egy ízben már csaknem „vállott”. Azt mondta a leánynak:

— Milyen szép keze van.

Énnél tovább már valóban nem juthatott volna az elmés katonára. Először azért, mert egyiküknek sem volt meg a házassághoz szükséges pénzbiztosítékuk, másodsor pedig mert, ha meglett volna, sem kellett volna egymásnak.

A másik kőrőről már szólni sem érdemes: ez a bolond, bánatában, elvett egy gazdag leányt és még ráfogta magára s el akarta hitetni a világgal, hogy ezt, nem pedig a mi Margitunkat szereti.

A fontos azonban a dologban az, hogy Fejő és Annay Margit csakugyan szerelemből keltek egybe, s hogy házasságuk első három esztendejében igazán oly szép egyetértésben és boldogságban éltek, akár a galambok.

Az asszony, akin — hiába volt lapos a pénztárcája — meglátásból a jó házból való nevelés, mintafel-

jókedvvel töltötte be hivatását az ura oldalán. Ha valaki ezekben az időkben azt mondotta volna neki:

— Margit, te még boldogtalan leszel — okvetlenül a szemé közé kacagott volna. Annayra jól érezte magát az egyszerű, derült kalitkában, amelyben esiesergő kanári módjára éledgett.

A harmadik év elteltével azonban váratlan, retentő esemény jött közbe. Margit apja, a szelid, öreg Annay Miklós meghalt. Világéletében esőndes, szófalan ember volt, mint aki rajtúl a gondolatain, van títka, amelyet senkinek sem szabad megtudnia. A halál, amely olyan piánó huzza el a nótánkat, hogy nem is hallatszik többé, most teljesen siketnémvá tette.

De a titok, amelyen az öreg ur költött életében, most kibújt a tojásból. Mondhatom, cifra kis csirke lett belőle. Néhány héttel ugyanis a temetés után az elhunyt írásainak rendezgetése, selejtezése közbe Fejőné, aki átment segíteni az anyjának ebben a szomorú munkában, egyszerre csak kibuz a sok lim-lom közül egyik fiókból egy összegyűjtögetett, piros kartonlapot, kibontja a tekereset: színes, nemesi címer van rajta. Kék mező-

Nagymihályi Sör- és Malátagyár Részvénytársaság.

Elsőrangú modernül berendezett hazai ipartelep. Évi gyártás 30000 hl.

Gyárt: Márciusi, Korona és Casino sört.

Sátoraljauhelyi főraktár: Egyesült Szikvizgyár és Sörnagyraktár, Justus-utca.

Zemplénmegyei képviselőink: Mezőlaborcz, Sztrópkó, Homonna, Varannó, Gálszécs, Királyhelmech, Perbenyik és Szerencsen állandóan friss és zamatos sört szállítanak.

tott vállalt kötelezettségünk megoldásával, természetesen addig is mindent elkövetve, hogy a függetlenség nagy célja felé néhány nagy lépéssel előre menjen. Azután minél hamarabb ki kell menni a választók elé teljes őszinteséget vivén kozzájuk. Ez nagy dolog s ebben a harcban össze kell tartani minden jó magyarnak. Meg kell csinálni a nagy negyvennyolcas pártot, jöjjön be oda minden jó magyar. De ez a párt azután legyen azzal tisztában, hogy a gyakorlati munka talaján a függetlenségi eszme nem jelszó többé, amelyet vagy hirdetek, vagy nem csinál meg, hanem széles szemhatáru kül- és belpolitikai munkaprogrammal menjünk neki a gyakorlati haladás mezején annak az utnak, amelynek végén a maga tisztaságában emelkedik a mi szentséges nagy eszménk: a függetlenség!

SZINHAZ.

Színházi műsor:

Vasárnap: Délután „Varázskeringő” Pozsonyi Lenke első feljöttével. Este „Vig özevgy” Tábori Frida és Palásty Sándor első feljöttével.

Hétfő: Délután „Hajduk hadnagya” Pozsonyi Lenke és Szalóki Dezso feljöttével. Este „Drótostor” Tábori Frida és Palásty Sándor feljöttével.

Kedd: „János vitéz” vigjáték.
Szerda: „Mary-Ann.” (Ujdonság.)

— ápr. 10.

Már csak egy nap választ el minket attól, hogy újból megnyiljanak Thália templomának kapui a hívők előtt. A feltámadás szent, magasztos ünne

ben bronz színű harcok, mindkét kezében fringival, fej nélkül s a felső sarokban bátya és keleti nap. Alája írva a megboldogott kezevonalával: „a kihalt Szentannay grófnak emléke.”

Ez alá pedig ugyanezzel az írással: „Szentannay Gábor grófnak a Rákóczi harcok alatt álitott még legénykorában nyoma veszett s vele kihalt a család. De viszont álitólag ugyanő letette a grófi címet s a neves Annay nevet vérvonból, megházasodott és családot alapított. E szerint mi Annayak tulajdonképpen Szentannay grófok voltunk.”

Mig ez alá még, bizonyos humorral ez: „a szegény emberen úgy áll a rang, mint a meztelábason a frakk: még jobban szembeütök, hogy meztelán van. Ezért jobb nekünk elhallgatni a grófságot.”

... Ettől a fölfedezéstől a számenellenőrnő egyéne kieserőldött. Régi bohókás könnyedsége eltűnt s öngyámsága vagy ömötösága néha olyan kimért volt az úrvál szemben is, mint egy háromszög: szinte döfött a szöglete hegyével.

Arról, hogy ezt a némileg bizonytalan grófi származást kikutatják és hitelen ki is mutatják, szó sem lehetett, mert anyagi haszon nem lett volna belőle semmi, az utána-járás költsége pedig fölemésztette volna a Fejő urnak talán az egész esztendei keresetét. De azért fiatal asszony egyre jobban belemerült az új „ön”-jébe. Almodozva járt kelt, tett ember, a kis szobákban, miközben ábrándossá vált szemé előtt kilenc-

pén kezdik meg előadásukat Palásty Sándor társulatának tagjai. A „Varázskeringővel” indul meg a szon, mely változatos műsorával, élvezetes előadások egész sorával kecsgetet már jóelőre minket.

Szenzációja lesz e színházi hétnek a „Mary-Ann” operett premierje. Kacsóh Pongrácznak, a János vitéz jeles szerzőjének kiváló alkotása e darab, mely a fővárosban is óriási sikereket ért el.

Bizalommal nézünk hát előre a társulat működésének az új rezsim alatt és hiszük, hogy e bizalmunk kellő méltánylásra fog találni, amennyiben egy meleg színházi estékből álló sikerrekből gazdag színtársulatunk kapunk ellenértékűl az előzetes bizalomnak és — az előreláthatólag — nagymérvű partifogásnak.

A karszemélyzet jutalomjátéka.

Szerda este — megszakítva a nagyheti szünetet — a karszemélyzet jutalomjátéka volt. Az „Aranyvirág” c. operett került színpadra a szerposztásban. A címszerepet Kállay János játszotta, akiknek ez volt a tulajdonképpeni büszsája a közönségtől Valósággal elhámozták virággal a kiváló művésznőt, aki hálaóól ez estén igazán elbűvölte a közönséget játékaival is, „enekelő” is. Ez estén láttuk valójában, hogy mit képes Kállay produkálni. Szerepét a legnagyobb természetességgel, igazi művészzellett játszotta. Hoi féklenen, temperamentumos, hol meg a vésőökig diskrét játékaival híven tükrözötte vissza az olasz utcai táncosnő lelkivilágát. Eneke pedig — dacára rekedtségének, fenséges élvezetet nyújtó volt. Műtő part-

águ koronák lebegtek a levegőben, a zöld mintára festett falon, a fehér, középen zöld karikával cifrázott menyegzően. Ha valakit — bármit a kezébe vett a háznál levő holmi, edény, ruha, lévegnem, vagy apróság közül, mindannyiszor miután sóhaj lebbent volna el az ajkáról: — Ah más holmi illetem meg engem!

Nem mondta hangosan, csak gondolta, hanem ez a gondolat aztán annál jobban gyötörte. Ezen a napon is, miután a derék számellenőr a délutáni melléklapalkozásából jámborult baktatott hazafelé az ő sutyom-grófnő feleségéhez, az asszony, a Szentannayak leányasrja, szöke bóbítján képzeletbeli grófi koronával, sóvár tekintettel nézte, amint odalent a Baross téren a bámszt tömeg sorfala közt hosszú kocsisorban robogott a Tattersal telé a sok előkeőség, a barók, a grófok, hercegek; tarka virágdíszes, mörögdrága kalapjaikkal a bárónók, grófné...

Nem folytatta; hanem mőlázó kék szemében egy könnyeséppel, felállt az ablaktól s az áldozatok fájdalmas megadásával ment ki kinyitni az előszoba ajtaját, amelynek üvegablajára előtt, mint mondtam, éppen e pillanatban jelentek meg a derék számenellenőr becsületes körvonalai: — Jön — húzta félre bizonyos felsőbbsséggel a száján jön a számenellenőr.

Mint mikor a frakkos meztelábas ember lát egy közönséges meztelábasost.

nere volt Beppó szerepében Varady Márton. Kellemesen csendűlő hatalmas baritonja még soha sem jutott oly elragadóan érvényre mint ezuttal. Valósággal ünnepelte a közönség Váradyt ez estén. Jók voltak még M. Fekete Rózi és Volgyi Rezső. Mindketten múltéon vettek ki részüket az est sikeréből. A hangulat igen lelkes volt, amehhez a jó előadáson kívül nagyban járult a szuflot ház, mellyel a közönség a kardalokok fáradságát kívánta méltányolni. A zenekar azonban botrányos volt. Drapak és Geiger egyestett bandája külömbben zenét szolgáltatott volna ehhez a bájos, csodaszép zenéjű operetthez, mint a mi színházi zenekarunk.

HIREK.

Az ujhelyi korzó.

Az ujhelyi korzó úgy öttől-hatig. Épp olyan elegáns, mint a budapesti Cifra itt ilyenkor tetőtől-talpig Gazdag, szegény, ki a flonszot szereti. Sétál a bankfiu, sétál a lányka. És utána jó lornyettes mamája. Ugy állik: hátulról, mint „gardedáma”.

Sétál az Annus és sétál a Macza. Nézni is öröm e két herceg fruskát. Itallan beszélnek, mert figyel a mama, Ki közlölő örzi akét „libaskát”. Bókol a bankfiu, a lányka gagyog. S hirtelen azt hiszem, hogy Pesten vagyok. Oly fényes a korzó, hogy szinte ragyog.

Sétál Kájsay, a diskrét primadonna. És Kájsay is sétál, a tüzösvérű. Amannak az arca, mint egy Madonna. Emennek kreol, keleti szépségű. S sétál az ügyvéd, sétál a beamter. Sétál a konflis, sétál a fiakker. Ugy öttől-hatig mind sétálópartner.

Am vannak emberek, kik nem sétálnak. Ezek csak kibélegelni szeretnek. Ezek a lusták, táncot sosem járnak. És állandó lakói a „Majomszigetnek”. De mert már vége a télnek, a bánka S a korzóra vonul az asszonyi nép. Ezek az urfiak „Barna” előtt állnak. S e „szigetéről” nézik: a korzó mily szép!

Króó József

— A nagyheti ünnepek. A kath. templomokban csütörtökön délelőtt fosztották meg az oltárokat ékességeikkel és az oltári szentséget a szentírőhöz vitték. Délután a vescesernyén Jeremiás-proféta sirmait énekeltek. Nagypénteken a róm. kath. plebánia templomban csonkamise volt, délután lamentáció. Aznap a református templomban is volt Istentisztelet nagyszámu hívő jelenlétben. Nagyszombaton reggel nagymise volt, este 6 órakor pedig feltámadás lesz. A körmenet ezuttal — a templomépítés miatt — a Széchenyi-téri inzurgens szobor körül fog elvonulni. Husvét vasárnapján reggel eledetek szentelése, délelőtt pedig nagymise, a melyet Szedlak Ede káplán tart, szent beszédet pedig Besseney István apát-bébanos mondja. Husvét hétfőjén a misét Gasparik János hitoktató végzi, míg a szent beszédet Szedlak Ede káplán tartja. — A kegyesrendiek templomában husvét vasárnapján a szentbeszéd és mi sőt Mayer Geyza káplán tartja. — A nagyhetet a róm. katolikusokkal egyidejűleg a görög katolikus templomban is a szokásos egyházi ünnepek keretében ünnepelelték. Illetőleg ünneplik meg. — Ugyancsak egy időben tartják ez idén husvét ünnepeket izraelita polgártársaink is.

— Egyházi beszéd. A sátoralajuhelyi izr. anyahitközség nagy templomában folyó hó 13-ikán délelőtt fél 11 óra körül, kedden a másik ima előtt dr. Goldberger Izidor rabbi egyházi beszédet intéz a hívőkhöz.

— Közigazgatási bizottság ülése. A vármegye közigazgatási bizottsága április havi ülését f. hó 15 én d. é. 9 órakor tartja Mezzner Gyula főispán elnökelete alatt.

— Ipartestületi közgyűlés. A sátoralajuhelyi ipartestület március hó 28-án határozatképtelenség miatt nem tartott évi rendes közgyűlést f. hó 18-án d. u. 3 órakor tartja meg az ipartestületi székház nagytermében.

— Eljegyzés. Dr. Mandel Gyula váramóni ügyvéd eljegyezte Ganzfried Irénkét, Ganzfried Bertainak kassai ügyvéd leányát.

— Fősorozás Ujhelyben. Jeleztük már, hogy ez idén Sátoralajuhely város utolsóak fog sorozni a vármegyében. A fősorozás a jövő május hó 7-én és 8-án fog Sátoralajuhelyben, a Magyar Király szálloda udvari termében megtartatni, a mikor az 1888. ében született 15-ös korosztálybeli, az 1887-ben született II-ik és az 1886-ban született III-ik korosztálybeli álitások tölesek, valamint a városban tartózkodó idegen illetőstől hadkötelesek fognak sor alá állani.

— Jótékony adomány. Németh Nándor ur nevében — az ő tulajdonát képező „Halaska” nevű ingatlan vadászati jogának f. évi bérösszege fejében — Schiller Kálmán kir. járásbíró 5 koronát küldött a helybeli árvaoh javára. Rendel-tetési helyőre juttattuk.

— A kassa-hegylajai vasutvonal tévirdai bejárása kedden, folyó hó 13-án veszi kezdetét és előreláthatólag 2—3 napig fog tartani. A bejárás után azonnal hozzáfognak a úrvóvonalak és jelző-vezetékek felállításhoz, mely munka párhuzamosan fog haladni a talpfák és vágányok lerakásával és a vasutvonal kavicsolással. Az ezen célból a vasut-építő vállalat részéről beszerzett két mozdony e napokban fog Hidasnémetibe illetve Szerencsre megérkezni, hogy a pályának mindkét végéről egyszerre lehessen ezeket a munkákat folytatni. Az alépítmenyek beleértve a nagy Hornáhidat, most már teljesen készek, a magas építkezés és a vonal mentén lévő összes állomásokon már serényen folynak, így hát remélhető, hogy a vasut teljesen elkészítve legkésőbb folyó évi augusztus hó folyamán üzembe lesz vehető.

— Közöség köréből. A kereskedelmi kör az elmúlt hónapban megalakult városunkban, de eddig csak a tisztségek betöltése az egyedüli eredmény. Tisztelettel kérjük a vezetőséget, hogy adjon már egyszer hírt magáról s helyezze kilátásba, hogy a kaszinó még ez esztendőn meglesz, a melyre ugy kulturális, mint szociális szempontból szükség van. Több kereskedő.

— Bonta falusi bíró lett. Bonta, a néhány év előtt oly híressé vált magyar jockey, aki egyik szezonban rekordot alkotó 99 győzelmével volt jockeyink championja, tudvalegőleg egészen fiatalon ugy elhízt, hogy nem élehetett tovább mesterségének. Megtakarított pénzén Berzéken, vármegyénk egyik kis falujában földet vásárolt és ott gazdálkodik. Most azután a falubeleik megválasztották bírájuknak. Jockeyből falusi bíró; erre még aligha volt precedens.

Sirolin

Bímel az étvágyat és a testület megzavartat a köhögést, váladékot, efflú izsádat

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ár: 1/vegenként 4.— korona.

— **Egy újabb maszlag.** A fővárosi és vidéki lapok tele vannak azzal a hírrel, hogy a pénzügyminiszter-rendeletet adott ki, melyben utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a korlátlan kimérési engedelmek létszámának szaporítása iránt a községek részéről támasztott óhajtsókra és kérésekre csak abban az esetben indítsák meg az eljárást, illetve csak akkor tegyenek a szaporítás érdekében hozzá előterjesztést, ha összes figyelembe veendő körülmények mérlegelése után a létszám-emelés feltétlenül szükségesnek mutatkozik. — Viszont a létszámra tartozó engedmények megüresedése esetén tegyék mindig alapos megfontolás tárgyává, hogy az üresedést nem kellene e némely községben már túlságos nagyra emelkedett létszámú apaszítására fölöslnálni, mely esetben az apaszításra irányuló eljárás kéredelem nélkül megindítható. — Természetesen ehhez a hírhez járulnak még a kisebb nagyobb hozsannák, melyekben a pénzügyminiszter ur népmódot akciója-nak honboldogító voltát zengik. Pedig de másképpen festene ez a hont boldogító népmódot akció, ha a szokásos údvrivalgások helyett azokat az újabb engedélyeket közölnék e rendelet után a lapok, melyek e rendelet megjelenése óta kiadattak. Na de hát elv nálunk, az a közmondás, hogy: „vakulj magyar, ne lásd tót.

— **Szerencsétlenség a pályaudvaron.** Folyó hó 7-én súlyos baleset érte Mikó Lajos államvasúti kiséítő főkezőt. Tolatás, illetőleg kocsiapcsolás közben a mozgásban lévő járművek közé lépett, hogy a kocsikat összekapcsolja. E közben a mozgó kocsi elütötte Mikót, a ki olyan szerencsétlenül esett le, hogy jobb lába a sírre került s a kerek karkát összezúzta. A sérült főkezőnek, a kit lakásán ápoltak, dr. Schön Hugó pályaeorvos adta az első orvosi segélyt.

— **Megölte a vejét.** Gintner Lőrinc rátkai lakos kisbirtokos, pár hónappal ezelőtt vejére Stumpf Jánosra és leányára iratta kis birtokát, Stumpf János, a ki a rabiatús, izgága ember volt, azóta nem hagyott apósának nyugtot s napirenden volt a házbán a háboruskodás. A megajándékozott volt mindenáron ki akarta tenni a nagylelkű öreget még a lakásból is, úgy hogy az öreg kénytelen volt perrel támadni meg a vejét, hogy az ajándékozást bíróság érvénytelenítse. E miatt aztán módfelett dühbe jött Stumpf János és apósát el akarta pusztítani. A napokban egyik éjjel az ajtót is rátréte az örege s ha az ki nem szökik az ablakon keserves vége lett volna reá nézve az éjjeli támadásnak. Stumpf azonban állandóan fenyegetőzött, hogy apósát elpusztítja. Hétfőn a neki dühödött ember jól bepálinkázva ismét megtámadta az öreg Gintner. Gintner is megrémült az életveszélyes támadástól s egy keze ügyébe esett ruddal védekezni kezdett. Védekezése aztán életébe került Stumpf Jánosnak, a mennyiben a verekedés folyamán úgy sújtotta föbe vejét, hogy az pár pernyi vergődés után szörnyet halt. A bűnügyi boncolást minap ejtette meg a bíróság, a melynek részéről a helyszínen Olchváry Dezso kir. ügyész és Hornyai Béla főorvos jelentek meg. Rátkán általános a részvét az ühhibáján kívül bájba keveredett öreg Gintner iránt s meg vannak róla győződve, hogy a bíróság jól fogja menteni az emberölés vádját aól, mert a saját életét védelmezve ölte meg a vejét.

— **A borbély üzletek zárva.** A helybeli fodrász- és borbély üzletek — a tulajdonosok egyöntetű megállapodása szerint — husvét hétfőjén egész nap zárva lesznek.

— **Továbbképző ipari tanfolyamok.** A kassai m. kir. áll. felső iparskólánál április hó 15-én megnyitják a következő tanfolyamok: 1. Villamos-

sági alapismeretek tanfolyama, melynek célja a villamosságra vonatkozó legfontosabb tudnivalókkal megismertetni azon iparosokat, kik a villamosságon alapuló készülékekkel foglalkoznak, vagy gyakorlati elektrotechnikai ismereteket szerezni kívánnak. Nagyon ajánlatos ezen tanfolyam előtanulmányok azoknak, kik a dinamógépezési tanfolyamot látogatni szándékoznak. A tanfolyam heti 8 esti órával május hó végéig tart. Felvételnél iparos-mesterek, segédek vagy munkások, kik jártasak az írás-olvasásban és a számolás elemeiben. Oktatás ingyenes. 2. Géplakatos tanfolyam. Ezen tanfolyam célja alkalmat nyújtani a géplakatosoknak azon szakismeretek megszerzésére, melyekre mesteregük sikeres folytatása érdekében szükségük van. A tanfolyam heti 11 órával június hó 15-éig tart; a 11 heti órából 4 óra műhelyi gyakorlat. A tanítás hétköznap este 7 és 9 óra között és vasárnap 8-tól 11-ig megy végbe. Felvételnél lakatos-iparosok, segédek és munkások, kik az írás-olvasásban és a számolás elemeiben jártasak. Beiratkozni lehet alulírott igazgatóságnál ünnep- vagy vasárnap délelőtt 8 és 10 óra között, hétköznap pedig 11 és 12 óra között. A beiratkozók munkakönyvvel vagy bizonyítvánnyal igazolni tartoznak, hogy kinél és mely szakmában dolgoznak. Az oktatás ingyenes. — Ugyanott április hó 15-én gázmotorkezelő tanfolyam nyílik meg, mely május hó végéig tart. Ezen tanfolyam célja, hogy a gáz-, benzín-, kőolaj- és szeszmotorok szerkezetével, működésével és kezelésével megismerkedhessenek azok, kik ily motorokat üzemben tartanak, kezelnek vagy kezelni szándékoznak. A tanfolyamra felvételnél gázmotortulajdonosok, gázmotorkezelők, gépészek, géplakatosok és általában oly egyének, kik ilyen motorok készítésével vagy kezelésével foglalkoznak vagy foglalkozni kívánnak. A felvételnél előnyben részesülnek azok, kik három havi gyakorlatot mutatnak ki a gázmotorkezelésben, továbbá azok, kik géplakatos- vagy gépkezelő-tanfolyamot végeztek, vagy ezekkel egyenlő értékű ismereteket igazolhatnak be. A tanítás heti nyolc esti órában megy végbe s ezenkívül nappali órákban gyakorlatok tartanak, melyek minden hallgatóra nézve összesen 12 órát tesznek ki. A tanfolyam elején fizetendő tandíj 10 K. a vizsgadíj ugyanannyi. Beiratkozni lehet hétköznap 11—12-ig és vasárnap 8—10-ig. Bővebb felvilágosítás az intézeti igazgatóságnál szerezhető.

— **Lóosztályos Zemplénvármegyében.** A lóosztályos Zemplénvármegye területén a folyó 1909. évben a következő helyeken és napokon fog fogantatást: Sátoraljaújvárosban május 10-én. A sátoraljaújvárosi járás Újhejlyben május 11., 12. és 13-án. Bodzásújvárosban május 14-én. Alsóhalyiban 15-én. A gálszécsi járás Töketerében május 17., 18. és 19-én. Gálszécsen 21., 22. és 24-én. A varannói járásban Csemernyén május 25., 26. és 27-én. Tavarnán 28-án. Nagydobrán 29-én. A sztrópki járásban Kelesén június 3. és 4-én. Sztrópki 5-én. A mezőlaborezi járásban Havajon június 7. és 8-án. Mezőlaborezon 9. és 10-én. A homonnai járásban Homonnán június 12., 14., 15. és 16-án.

— **Baleset.** Antal István helybeli pályamunkás folyó hó 6-án két másik munkástársával együtt egy tehéncsoi ajtaját akarta helyére tölteni, miközben az ajtó megcsuszott és bal kezét annyira beszorította, hogy hosszabb időre munkásképtelenné lett. A sérült munkást hazavitték, Füzésabonyba.

— **Egy örült rémtette.** Kudák György sztarinai lakos a helybeli „Erzsébet” kórház elmosztályán ápolták, a honnan régebben gyógyult haza bocsátották. A szerencsétlen embert a minap vértlenül

olyan heves roham fogta el, hogy nejét egy karóval leütötte. A közveszélyes embert előbb a kir. ügyészség fogházba kísértek, a hol megállapították, hogy a szerencsétlen ember közveszélyes örült és tettét ilyen állapotában követte el. Az orvosi vélemény alapján Kudák Györgyöt a helybeli rendőrség folyó hó 9-én atkísérte a kórház elmosztályába.

— **A jó czimborak.** Kádár Imre és Varga András kubikosok jó czimborak voltak és mint ilyenek, italozásra szánt pénzüket együtt költötték el egy szerencsi csapászkében. Addig ürítették a poharak tartalmát, míg mind a ketten leitták magokat. Varga társa ittas állapotát felhasználva, arra vetemedett, hogy Kádár zsebéből megtakarított pénzt ellopja. A könnyen szerzett pénz azonban nem sokáig maradt Vargánál, mert Kádár a pénz hiányát ittas fővel is észrevette és — mivel másik két társa Vargát elárulta, — az eltűnt összeget Vargától követelte. Ez, a helyett, hogy az elidegenített pénzt rimánkodó társának nyomban vissza adta volna, — előbb egy kapát kerített, mellyel Kádár Imrét agyba föbe verte és csak aztán adta vissza pénzt. A dolog vége az lett, hogy a két jó czimborak közül az egyiket, Kádár Imrét a helybeli „Erzsébet” kórházba hozták, Varga Andrást pedig a esendörök vették őrizet alá. A vizsgálatot megindították.

— **Triesti Általános Biztosító Társulat.** (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. La punk mai számanak „Közgazdaság” című rovatában, közöljük a Triesti általános biztosító társulat a legnagyobb, leggyakrabban és a legrégebbi biztosító intézetünk mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki e céből hozzafordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élt., tűz-, szállítmány, és betöréses lopás elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító r. t. valamint baleset elleni biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság számára. A társulat helybeli főügynöksége: Hirsch Albert a Központi Takarékpénztár főkönyvelője.

— **Gyermekek hiányos táplálkozása.** angolkort, verszegénységet, sorvadt és gyengeségi állapotot okozhatnak, szóval a gyermek nem virul daára, hogy táplálkozása elegendő. A hiba a rossz emésztésben és az ételek vegyületében rejlik, mert a vérnek hiányoznak a szükséges alkatrészek, melyek az erős fejlődéshez okvetlen szükségesek. A legalkalmasabb szer, mely ezt az állapotot megszünteti és erős fejlődést tud biztosítani a Ferromanganin, melyet még a legkisebb gyermek is szívesen vesz. A gyermek erős, kinézése pedig viruló lesz. Dr. Vajda Vilmos budapesti kerületi orvos ezt írja: „Ferromanganin” előszeretettel ajánlom verszegény, klorotikus betegknél, ugyszint torokbajos és görvélykörös gyermekbetegeimnél. A szernek ize kitűnő, minden betegem szívesen vette. Az erősödés, a közérzés, a jóétvágy, kitűnő arcszín, a test-súlygyarapodása, már rövid használat után mutatkozott. Ara 3 kor. 50 fill., üvegenként. Kapható gyógyszerárakban. Ferromanganin Cie Wien, Annagasse 31.

— **A triesti általános biztosító társulat.** (Assicurazioni Generali) közli, hogy Sátoraljaújvárosi főügynökségnek vezetését, mely Riechard Mór és fia cégnél kölcsönös megüreges folytán megszünt, Hirsch Albert urra a Központi Takarékpénztár főkönyvelőjére ruházta át és a főügyész irodája most Molnár István-utca 6. sz. 1. emelet a Czákó-féle házbán létezik.

— **Küry Klára,** Petrás Sári, Márkusné, Szeyer Ilona, Sz. Varsányi

Irén, Góthné, Kertész Ella, Ötvös Gitta, P. Gazi Mariska stb. hazánk legkiválóbb színésznőinek nyilatkozatai igazolják a Kerpel-félinomító kellemes használatát és gyors és biztos hatását. Vörös, fagyos, feképedt, érdes, durva, ráncos kezek 3 nap alatt ragyogó fehérré és borsosnyimává lesznek a Kerpel-félinomító használatát által. Nem zsíros és nem ragad, tehát nappal is használható. Egy üveg ára 90 fillér 4 üveget bérmente küld Kerpel gyógytár, Budapest V., Lipót-körtút 28. Kerpel főfinomító mosdószappan 3 darab 1 korona 30 fillér. Sátoraljaújvárosban kapható Hrabécy Kálmár cégnél.

— **A Triesti Általános Biztosító Társulat** itteni főügynökségét Hirsch Albert urra, a Központi takarékpénztár főkönyvelőjére ruházta át. Iroda Molnár István-utca 6., 1. em. Czákó-féle ház.

A makacs meghűlést
és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT

féle Emulsió.

A SCOTT-féle Emulsió

annyira kellemes ízű, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

Scott-féle Emulsió-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsió sokkal jobb hatású az egészségre.

Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógytárban.

— **IRODALOM.**

— **Délben.**

Mikor harangoznak délben S én elmegyek a házatok előtt, Téged kereslek lopva, félve A félrehúzott függöny mögött.

S ha meglátom mosolygó kis arcod S ha rám tekint két ragyogó szemed: Feledem a bánatot, kudarcot, Mit érted némán elszenvedek.

S míg ott mosolyogsz minden délben. En magam azzal álítatom, Hogy engem váرز ... s hogy megérem Együtt nézünk ki majd az ablakon ...

— **Sylvester.**

— **Ifjúsági lapok.** Rendkívül érdekes, bő tartalommal jelenik meg tanuló ifjúságnak ezen egyedüli számottevő lapjának husvét száma. A szárazkötő és ismeretterjesztő cikkek, a szebbnél-szebb költemények magas irodalmi színvonalon állanak. Munkatársai sorában ott látjuk hazai irodalmunknak legkiválóbbjait, kiknek neve is elegendő biztosíték arra, hogy az ifjúsági lapok aggodalom és kétség nélkül adhassák hazánk virágának, reményének, a tanuló ifjúságnak kezébe. Valóban nemes célt szolgál a szerkesztőség, amíg a káros és sajnós, nagyon is közönséges forgó ponyvairodalmi termékek, rézgények és ponografikus művek helyett diákságunknak szívét-lelkét, izlést nemesítő irodalmi lapot nyújt. Alandó rovatának számát is szaporította. A magunk részéről minden szülőnek a legmelegebben ajánlatjuk, hogy ezen lapot diáksorba tartozó fia részére rendelje meg. A lap előfizetési díja oly csekély, hogy azt bárki megfizetheti (egész évre: 4 kor. 80 fillér, félévre: 2 kor. 40 fillér, negyedévre: 1 kor. 20 fillér). Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal, Budapest, V., Nádor-utca 16.

— **Tolsztoj élete.** A „Magyar Könyvtár”, a mellett, hogy a szépirodalom terén a legjobbat igyekeznek nyújtani, az ismeretterjesztő munkák dolgában is el tudja találni, mivel pótolhat leginkább hézagot. Eletrajzi sorozatában, mely en csak nemrég adta Darwin és Lassalle, most ismét oly fűzet jelent meg, melyre már régen vár a magyar közönség; a nagy jaznája-polyánai remetéről, Tolsztoj Leórról szól, az orosz szellem gigászáról, akinek 80-ik születése napját csak az imént ünnepelte meg az egész művelt világ. A könyv — Berneker Erich híres munkája — mindezt a művelt nagy közönséghez való, világos és könnyen előadásban tárgyalja. — A Tolsztoj-életrajzzal egyidejűleg egy eredeti munka is jelent meg a vállalatban: Biró Lajosnak, a gyorsan méltó hirre vergődött ifjú novellistának egy „Elbeszélések” c. füzete, melyben ez a nagytehetségű írónk a legutóbbi időben írt legzebb munkáit gyűjtötte össze; csupa érdekes témájú, mely emberismeretről tanuskodik, kitűnően megkomponált történetet. Ez a fűzet 30, a Tolsztoj-életrajz 60 fillérről kapható minden könyvkereskedésben, vagy a kiadóhivatalban: Lampel Róbert (Wodianer és Fiai) R. T. Budapest, Andrást u. 21.

SPORT.

— **Sportélet.** A „Sátorlajuhelyi Atletikai Club” ideiglenes pályáján a honvéd zászlóalj parancsnokság jószívűségéből átengedett kis gyakorló tere (a dohánygyár megett) a sportolás megkezdődött. A club tagjai közül sokan naponként fociballoznak s ha az érdeklődés nem csappan, mihamar igazi sportélet fejlődhetik.

A tréningek délután 5 órakor kezdődnek s a club vezetősége lapunk útján is kéri a tagokat, hogy minél számosabban jelentkezzenek, mert a rendszeres munka csak így kezdhető meg s a csapatok így lesznek megalakíthatók.

TANÜGY.

— **Nincs többé tandíj.** A közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amely intézkedik arról, hogy az állami elemi iskolákban ez évi szeptember elsejétől fogva nem kell tandíjat fizetni. (Ez a lépés ugyanis életbe az ingyentatásról szóló törvény.) Az ötven filléres beíratási díjat azonban mégis meg kellett hagyni. Aki szegénységüket igazolják, azoknak elegendik a beíratási díjat is. A miniszteri rendelet arról is intézkedik, hogy a beíratási díjából befolyó összegeket hova fordítsák. Tanítói könyvtárakat fognak belőle létesíteni. A rendelet részletesen megállapítja, hogyan kell ezeket a könyvtárakat szervezni.

— **A felnőttoktatásra vállalkozó néptanítók jutalmazása.** Mivel az iskolán kívüli oktatás szervezete meg nincsen megalakítva, de felelték kívánatos, hogy a néptanítók már most belevonásnak a felnőttoktatás elmozdított munkásságba, Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter 11485/908. sz. alatt egy közzétett rendelet adott ki, melyben a néptanítók és irányuló munkájuknak anyagi feltételeit állapítja meg ideiglenesen s elrendeli, hogy hat korona tiszteletdíjban részesül minden előadás után az a tanító, aki a téli hónapokban a felnőttoktatás számára valamely ismeretkörből legalább állandóan és bizonyos rendszer szerint 25 főnyi hallgatóságnak előadást tartott akár a helyi gazdasági vagy iparos közönség előtt vagy valamely köz-

művelődési egyesület hasonló célú munkásságának keretében. Egy tanító iskolánál a tanító azonban csak 8 díjazható előadást tarthat; két vagy több tanító iskolánál a díjazható előadások száma pedig tizenhatnál nem lehet nagyobb. Az előadások sorozata minden egyes esetben a kir. tanfelügyelőség útján előzetesen felterjesztendő a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. A kikötésbe helyezett tiszteletdíjat pedig csak akkor fogja a miniszter kiutalványozni, ha az előadásokat tartó tanító az állami elemi iskolai gondnokság, illetőleg a közönségi iskolák hivatalos bizonyítványával igazolja, hogy a bejelentett előadások kellő számu állandó hallgatóság előtt csakugyan megtartotta s kérését a kir. tanfelügyelő — a kinek kötelességévé teszi a rendelet ezen előadások ellenőrzését — pártolólággal terjeszti fel.

A legjobb bőrfényesítő

Egyedüli gyártója:
Székely és Társa Kassa

KÖZGAZDASÁG.

— **Szőlészeti és borászati szakosztályi ülés.** A Zemplényvármegyei Gazdasági Egyesület szőlészeti és borászati szakosztálya legközelebbi ülését f. hó 15-én d. u. 2 órakor tartja meg.

— **Triesti Általános Biztosító Társulat** (Assicurazioni Generali) f. évi március hó 18-án tartott 77-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1908. évi mérlegek. Az előttnök fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1908. dec. 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 972.108.481 kor. 17 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 42.331.825 kor. 78 fillérre rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 19.086.145 kor. 05 fillérről 283.242.702 korona 29 fillérre emelkedett. A tüzbiztosítási ágban, beleértve a betöréses és tűlközbiztosítást díjbevitel 17.570.409.609 kor. biztosítási összeg után 28.866.290 kor. 38 fillér volt, miből 10.652.942 kor. 55 fillér viszontbiztosításra fordítottat úgy, hogy a tiszta díjbevitel 18.213.347 kor. 83 fillérre ruggott és ez összegből 13.079.112 kor. 08 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékesé váló díjkötelezvények összege 122.098.054 korona 94 fillér. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevitel kitétt 3.577.201 kor. 84 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.655.086 kor. 52 fillérre ruggott. Károkrét a társaság 1908 ban 39.751.656 kor. 71 fillért és alapítása óta 938.794.591 korona 91 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 184.687.233 kor. 43 fillér esik. A nyereséges tartalékok közül, melyek összesen 20.890.707 kor. 37 fillérre rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség tartalék, mely 6.3000 koronát tesz ki, a értékpapírok árfolyammozgására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt 13.017.104 korona 53 fillérre rugg továbbá felemlítendő a 100.000 koronára ruggó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 3.413.602 korona 84 fillért tesz ki. Részevényként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság ésszes tartalékjai és alapjai, me-

lyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 313.629.347 korona 57 fillérről 346.151.371 korona 42 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 68.422.455 K 68 fill. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 29.099.869 kor. 33 fill. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 3.124.531 K 51 fill. 4. Értékpapírok 219.102.504 korona 80 fill. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 5613421 kor. 24 fill. 6. Tárcra váltók 786.489 kor. 24 fill. 7. A részvényesek biztosított adólevelei 8.820.000 korona. 8. Késpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 11.182.099 korona 57 fill. Összesen 346.151.371 korona 42 fill. Ezen értékekből 68.8 millió korona magyar értékekre esik.

NYILTÉR.

Figyelmeztetés.

Ertesítem a sauhelyi vadásztársaság minden egyes tagját, hogy a Németh Nándor tulajdonát képező ugynevezett „Halaska” területnek, — valamint a „Pap malom” mellett Grósz Ignác által bérelt területnek vadászati jogát 1909. évi január 1-től én bérelm; s mert tudomásomra jutott, hogy a sauhelyi vadásztársaság tülzenvedélyes tagjai — az általam bérelt területen még ez idén is vadásznak nyilván abból az okból, mert a fentebbi körülményekről még nem volt tudomásuk; ezekre tehát én hívom fel — ez uton — figyelmüket.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy ha bárki is — a fentebb megjelölt területeken ezental is vadászni fog — ez ellen az 1883. évi XX. t. c. 28 és 34 §. alapján fogok eljárni.

Schiller Kálmán.

Nyilatkozat.

Alulírott a „Felsőmagyarországi Hírlap” m. t. olvasóközönségének és mindazoknak, akik Radil Károly sárospataki nyomdabérlőt ismerik, a következőket vagyok bátor elmondani:

Radil Károly, ki zsidó korában pántlikakereskedő volt, nagyot gondolt magában és hogy „nyomdatás” lehessen Miskolcon, fogta magát, ott hagyván pántlikát, madzagot, szatyinót és földön lévő „fényes” üzletét, — bekapitulált, vagyis kikeresztelkedett. Így lett ezen „uri ember” előbb nyomdatár, később a sárospataki főiskolai nyomda bérlője.

E bérlői minőségében óriási tehetségnek érvényesülésére megfelelő teret nem találván, később szerkesztő lett, — már természetesen olyan, amilyen egy pántlika kereskedő. Mások írták ugyan a cikkeket, de ő írta alá.

Ez az „uri ember”, ki a sárospataki főiskolai könyvnyomdatá bérlő, a főnökök és munkások között közösen kidolgozott kollektív szerződés annakidején aláírta és magára nézve kötelezőnek elismerte.

Azonban ő ezen kötelezettségének eleget nem tett, mert a szerződést alattomos módon kijátszotta azzal, hogy az 1909. márc. 3-án főlzabaddult s nála 1909. márc. 13-ig alkalmazásban állott K. J. szedőnek az árszabály szerint járó 18 korona helyett 10 koronát fizetett. Radil „ur” megfizette ugyan K-nak az árszabályhü fizetést, ebből azonban minden héten 8 koronát vissza kellett fizetnie. A bizalmifüti pedig, aki ezen sérelem orvoslását követelte, becsületért kifizetésekkel illette.

Ezért őt az erre illetékes kassakerületi békéltető bizottság 134 korona pénzbüntetésre ítélte, ha pedig ezen ítéletnek 8 napon belül eleget nem tette, nyomdáját minden további értesítés nélkül bloká alá helyezte. Radil „ur” ezen ítéletnek eleget tenni nem volt hajlandó s ezért a

nyomda blokálatott, a személyzet pedig abba hagyta a munkát s most ezen „uri ember” csendőrszuronyok felügyelje mellett folytatja undok munkáját.

Mi nyomdászok és mindazok, kik ismerik ezen ember műveltségét és cselekedeteit, nem ütökünk meg a dolgon. De, akik nem ismerik, talán felháborodással fogják olvasni, hogy a művelt, intelligens nyomdászok között ilyen valaki is akad.

Sárospatakon nem akadt ember, aki nyakát szegte volna ennek a nagybértelmisséget igénylő állásra felkapaszkodott egyének. Vállalkozom hát rá én — fentiekben leközölve e jemes „ur” életrajzát és kiváló becsületességét.

Burger Béla,
szedő.

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA.

799—1909. v. h. szám.

Arveresi hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sátorlajuhelyi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 502—1. sz. végzése következtében hivatalból képviselt Czettel és Mannheim javára 364 korona és jár. erejű 1909. márc. hó 5-én foganatosított kletégítési végrehajtás útján le foglalt és 10460 koronára becsült következő ingóságok u. m. házi butor stb. nyilvános árverésen eladandak.

Mely árverésnek a sátorlajuhelyi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 502. sz. végzése folytán 364 korona tőkekövetelés és ennek esedékes kamatai és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejű Sátorlajuhelyben alperes lakásán Erzsébet-u. 27. sz. alatt leendő megtartására 1909 április hó 19. napján déltáni 11 és fél óra határidővel ki-tűztetik és ahhoz a venni szándékos ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. s 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legutóbbi íróknak szükség esetén becsáron alul is le fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kletégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1908. XLI. t. c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Sátorlajuhely, 1909. évi március hó 25. napján.

Rosner Imre,
kir. jbir. végrehajtó

Kérjen egy mintát az általunk kiadott

adókönyveinkből.

Landesmann Miksa és társa
könyv- és papirkereskedése Sauhely.

Nyári idényre

gondozás végett a moly ellen!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy mindenféle téli ruhát és szőrmeárut nyaralásra, egyszersmind kijávitás, esetleg átalakításra elfogadok.

Gondos és tiszta kezelés biztosítva van.

Ajánlom műhelyemet minden-nemű szőrmeárúk készítésére.

Tisztelettel

Zsibovics Bertalan,

szücsmester, Rákóczi-u. 36. szám.

Meghívó.

A „Kereskedők, iparosok és gazdák H-telszövetkezete“ Sátoraljauhely

1909. évi április hó 25-én délelőtt fél 11 órakor tartja hivatalos helyiségében (Kazinczy-utca 9. szám)

I-ső évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet t. tagjai ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat :

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
 2. Az évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és felmentvények megadása tárgyában hozandó határozat.
 3. A sorrend szerint kilépő 3 igazgatósági tag helyének betöltése, valamint az igazgatóság kiegészítése.
 4. A felügyelő-bizottság kiegészítése.
 5. A II-ik évtársulat megalakítása.
 6. Alapszabályok módosítása.
 7. Esetleges írásbeli indítványok.
- Sátoraljauhely, 1909. apr. hó 10-én.

Az Igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból :

56. §. Minden tag minden törzsbetét után 1 szavazattal bír, de 15 szavazatnál többet sem saját törzsbetété után, sem megbízások folytán nem gyakorolhat.
Távollevők és nők a szövetkezet valamely férfitagja, kiskorúak, gyámság vagy gondnokság alatt levők és jogi személyek igazolt képviselőik útján gyakorolhatják szavazati jogukat.

A SZÉPSÉG!

Minden hölgynek kétségtelenül leg-hőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen előjárt elérhesse, meg-tagad minden alkalmat, a legképtele-nőbb dolgokkal kengetve arcát: — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nem eszik, hogy nem lesz, ha-nem sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos-ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyre-bozza.

Az a villágon egyedülálló siker, mely-et Földes Kelemen aradi gyógyszer-ész Margit-Crémejével elért (külön-ösen Francia- és Németországban) sok embert arra birt, hogy ezt a világhírű ártalmatlan és az arc minden tisztá-lansága (szepő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlanul és csodálatosan ható szert utánozzák. — Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Créme készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő és éppen azért, mert a titkot soha senkire sem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Créme mindig egyforma, annak kidolgozása a leg gondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. — Gyakori-junk tehát arcunkat mindenféleképpen ke-negetni és használnunk oly szert, mely-et angol, amerikai és francia hírne-vos orvosok is ajánlanak, mint egye-dül biztos és ártalmatlan szert az arc szépségére és a szépség megőrzésére. — Ez a világhírű szepítőszert a Földes-féle Margit-Créme, mely 4-5 napi hasz-nalat után teljesen átalakítja az arc bő-rét, eltünteti a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtörést, mitesszert, arc- és kéz vörösséget. Az arc ideális szép, üde és ifjú lesz és amellett a Margit-Créme teljesen ártalmatlan.

Egy tégloly ára 1 korona, Margit szap-pan 70 fillér és Margit-poudre (fehér, rózsás és krém színben) 1 K. 20 fillér. — Ezen szerek mindegyike külön is használható. — A Földes-féle Margit-Créme kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában, ahol pedig nem raktáron nem volna, tessék egyenesen így címezve írni: Földes Kelemen gyógyszerész Arad.

Főraktár Sátoraljauhelyben: Kin-ossy Péter, Irabécsy Kálmán drog., Widder Gyula. Homonna: Fábán Ar-nold gyógyszerészeknél.

Császárfürdő

Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő, modern berendezésű gőzfürdő, kö-nyelmes iszap-, medence- és kádfür-dők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az összes reumatikus és ideghántalmaknál. Uszodák, hő-lég-, szénsavas- és villamosvíz-für-dők. Ivó- és belélegzési-kúra. Pros-pektus ingyen és bérmentve küld Az igazgatóság.

Értesítés.

A tavasz meghozván az épít-kezési időnyt tisztelettel értesítem az érdeklődőket, hogy Andrassy-utcai 40. számú házam kertjének a Hegyeskőre szolgáló nyugoti részéből (most már Szabadság tér 17. sz.) 150 négyzetöglnyi darabot házépítés céljára megfelelő áron eladóvá tettem.

Komoly vevővel az egész háza nézve is hajlandó vagyok tárgya-lásba bocsájtkozni.

Matolai Etele.

KLEIN GÉZA

szénüzlete

ajánlja szoba fűtésére :

I. rendű Porosz kőszén 2 frt. 40 kr. Szalon kőszén 1 frt. 80 kr. Porosz brikett, valamint I. r. gáz-kokszt jutányos árak mellett házhoz szállítva. Ugyanitt kapható házhoz szállítva tisztán kezelt édes tej, Báro. 'Sennyey ura-dalmából. — Telefon 64. sz.

SZOLID, TARTÓS KIVITLÉ, LEGJOBB ANYAGU

ÜZLETI KÖNYVEK

ÉS IRODAI FELSZERELÉSI CZIKKEK

Levéltrevezők ~ Levélmásoló-könyvek ~ Kopirlapok ~ Kaucsuk és olajlapok ~

Legfinomabb íróollak ~ Fekete és színes tinták ~ Posta- és bankpecsétviasz ~ Üveg-

tintatartók, irodai tintatartók faaljazattal ~ Pénz és levélkosarak ~ Csipetők ~ Irat-

kapcsok és irathorgok ~ Ruggyantabélyegzők és festékpárnák ~ Papirollók és kések ~

Keletbélyegzők ~ Váltólejárató könyvek ~ Előjegyzési naplók ~ Irattáskák ~ Hajlítható

~ aczélvonalzók ~ Szivacsnedvesítők ~ Irógéppapírok ~ Tollállványok ~

LANDESMANN MIKSA ÉS TÁRSA

TELEFON 10.

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSÉBEN

TELEFON 10.

SÁTORALJAUJHELY, RÁKÓCZI-UTCZA 1. SZÁM.

ROOZ-A DOLF
 SÁTORALJAUJHELYI KÖFARAGÓTELEPE
 SÁTORALJAUJHELYI KÖZVETŐ FERENC V. 162

Zemplén megye legnagyobb sátorakta-
 ra. Mindennemű sátralekek; nagy vti ke-
 rezték; sátrazégek; alátét kövek és
 mindennemű lepcsoke; rajz; sze-
 rint; kivételben ér minden má-
 kofaragomvkat elvállal. Erpon-
 torosan érkezik.

Jó és megbízható
 aratógépek

Aratógépek vásárol a gazda, mert azzal időt és pénzt takarít meg.
 Teljesen megbízható, kiváló szerkezetű és nagy munkaképességű gépek:

- „Milwaukee“ kévkesztő aratógép,
- „Milwaukee“ marokrakó aratógép,
- „Milwaukee“ fűkaszaló gép,
- „Milwaukee“ aczélgereblye, önműködő kiürítéssel,
- „Milwaukee“ kőszűrőgép,

melyek az egész világon és újabban a magyar gazdaságokban is mint a legjobbak
 vannak elismertve.

Aratógépek kívánatra ingyen és bérmentve.

Legbizható ügynökök és képviselők az ország minden részében keresetnek.

Legkeresések Budapest, Főposta postafiók 121. sz. intézendők.

„M-i-t?” — „Papa megengedte!
 Hisz' valódi Jakobi-féle Antinico-
 tin-cigarettahüvelyek fadobozban.“

Figyelem! Csakis a JAKOBI jelezzel valódi!
 Minden fadoboz egy érdekes bűvész-
 kártyát tartalmaz.

Hirdetések

jutányos áron
 felvétetnek a
 kiadóhivatalban.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok
 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
 küszöbnyél, oszónál és meghűléseknel, bedörz-
 sülésépen használva.

Figyelem! Tilos hamisítványok miatt
 bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan füve-
 get fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel
 és a Richter gyógyszerrel ellátott dobozban van
 csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1-40 és K2-
 és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható.
 Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
 Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“,
 Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
 Mindennapi szétküldés.

A legjobb padlómaáz a

FITZELACK

Tartós! Elegáns! Kiadós!

HASZNLATBAN A LEGOLCSÓBB!
 Tudományos folyóiratokban hygienikus tulaj-
 donságánál fogva elismerőleg van említve.

Raktár: Behyna Testvéreknél Sátoraljaujhelyben.

PASZTORY

ÉLŐVIRÁG-KÖTÉSZETE.
 Telefon 57-33.

Csokor- és koszoru-kötésért az
 országban a legtöbb első díjjal
 kitüntetve.

BUDAPEST, Rákóczi-út 3.
 Nemzeti színház.
 Képes árjegyzék díjtalan.
 Vidéki megrendelésekre nagy fi-
 gyelmet fordítok.

„DIAPHAN“

ablak diszfestészet után-
 zatu papir kapható
 Landesmann M. és Tsa
 könyvkereskedésében.

A legajánlhatóbb sátoraljaujhelyi cégek.

HERICZ SÁNDOR címfestő és kocsigyártó, Rákóczi-utca 15. sz.	Landesmann Miksa és Társa könyv-, papirkereskedése, Rákóczi-utca 2.	Vilkovszky és Tóth fűszerkereskedése, Kazinczy-utca 2. szám.	Almási Menyhért férfi- és női divatruháza, Wekerle-tér 4.
BAUER ANTAL hentes és mészáros, Rákóczi-utca 7. szám.	Kótités László kovácsműheiy, Rákóczi-utca 25. szám.	FŐZŐ JÓZSEF géplakatos, Meczner Gyula-utca 5. szám.	Moskovszky Dezső műkertészte, Lónyay-utca 10. szám.
Langermann Károly hentes és mészáros, Fő-utca 30. szám.	Zambon Valentino cseméntáru gyára Andrássy-utca 10. szám.	Landesmann Sámuel szijgyártó és nyerges, Rákóczi-utca 5. szám.	Viczsmány Vincze épület és butor asztalos, Rákóczi-utca.
Kótités István kocsigyártó, Rákóczi-utca.	„KÖZPONTI KÁVÉHÁZ“ Wekerle-tér és Rákóczi-utca sarkán.	Vályi Sámuel géplakatos, Lakatos-utca.	Schön Sándor és Barna D. női divatüzlete, Wekerle- és Petőfi-u. sarak.
BÉNYEY ISTVÁN építési vállalkozó, Kossuth Lajos-utca.	Zsihovics Bertalan szüics, Rákóczi-utca.	Friedmann Lajos épület és díszműbádogos Rákóczi-u. 42.	„Pannónia“ kávéház Korona-utca 5. szám alatt.
Rotter Markusz angol női szabó, Szechenyi-tér 13. szám.	Klein Izidor építész, Kossuth Lajos-utca szám.	Domokos Imre építési vállalkozó, Jókai-utca.	Ármágyi János lakatos mester.

Keresztény temetkezési intézet!

Végre létesült városunkban

az első keresztény temetkezési intézet, mely elvállal egy a legnagyobb és legkényesebb, mint a legszerűebb temetést bámulatos olcsó árban. Továbbá óriási választék úgy érez, mint fa koporsóban és a legművészebb kivitelű korszoruban és minden igényeknek megfelelő síremlékekben.

Hazafias keresztényi pártfogást kérve

Takács János Rákóci-útca

Heriez Sándor ur házában Sátoraljauhely.

Keresztény temetkezési intézet!

Keresztény kiszolgálás!

Keresztény kiszolgálás!

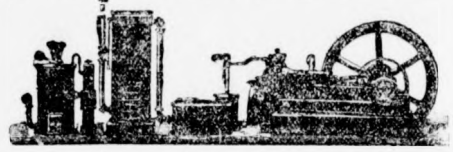
OSERS és BAUER

kizárólagos motorgyár

WIEN, XX., Dresdner-strasse 81-83a.

Magyarországi fióktelep:

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

SZIVÓGÁZMOTOROK

A jelenkor legolcsóbb üzeme, 2-3 fillér üzemeltetés óra lóerőnként.

Elismert elsőrendű szolid gyártmány. 1000-nél több telep üzemben.

Benzinmotorok.

Benzinlokomobilok.

Szivógázmotoraink a többek között a következő helyeken tekinthetők meg üzemben: László Károly Nagyhódos, Szatmár mellett, Domahidi Domahidy Sándor Domahida, Takács Imre Heves Pásztó, Rosmann Samu Mocs. Kolozs m., Jung Antal Csanád Apátfalva, Herczeg József Magyar-Bánhegyes.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH[®]

Budapest, Váci-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatunk:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakezelők, járgény-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálo- és aratógépek, szénagyűjtők, bofonák, sorvetőgépek, Paniel Jr. kapátok, szecsakavágók, repavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

RÓNAI LIPÓT

női felöltők legnagyobb áruháza

Sátoraljauhelyben, a Fő-téren.

Különlegességek: Bluzok, aljak, pongyolák, gyermek ruhák és kosztülömökben.

Eredeti modellek!

Bámulatos olcsó árak!

Ajánljuk a t. építő, építész és műszerezkedő urak szives figyelmébe az általunk kizárólag fával ágetett, teljesen kőmentes

I. rendű darabos meszet,

mely kiadós voltánál fogva az összes hazai termékeket felülmulja.

Levélbeli megkeresésekre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Zemplén-Szadóczi mész- és agyagipar

részvénytársaság Sátoraljauhely.

Sürgönyeim: Mészárasság. Telefon 32. sz.

Szálloda megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Molnár István-utcán saját házamban levő

„PANNÓNIA“ szállodámat

megnyitottam. Szállodámban 20 szoba áll a n. é. közönség rendelkezésére a modern kor legújabb kiválómainak minden tekintetben megfelelő szép, kényelmes berendezéssel, légfűtéssel, fürdőszobákkal stb.

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérem

Weinberger Manó,
tulajdonos.

MAYFARTH PH. és TSA.

önműködő „Syphoniá“-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek,
komlós
ültetvényeknek,
gyümölcsfa-károsítók
kiirtására,

levélbetegségek ellen való védekezésre, a szegecs és tormános stb. megsemmisítésére.

Hordozható és kocsira szerelt permetezők 10-125 liter folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel vagy anélkül.

Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégtől

MAYFARTH PH. és TSA.

gépgyárak, különleges gyár borsajtók s gyümölcsértékesítő gépek számára

Több mint 620 arany- ezüst-éremmel stb. kitüntetve.

BÉCS II,1, Taborstrasse 71.

Képes árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszontelárúsítók kívántatnak

HUSVÉTI MELLÉKLET.

A páváskodó asszony.

Írta: Constantin Maud.

Firtosvári és oklándi Oklándy Dénesné szül. Budvári és miklósi Miklóssy Klementine, 65 éves, magas, erőteljes lértíasszony, napbaráti, kemény arcában, a rideg, szürke szemek között fennhéjázó sasorr ül; a gögösen felbiggyesztett ajak fölött jökora bajusz sötétlik.

Oklándy Dénes cs. és kir. kamarás a férj, nehéz lélegzetű, fájós lábu, szelíd ősz emberke.

Oklándyné az düledező falusi kastély verandájának egyik nyitnes pamlagján ül és eltört lorgnette-je nyelét cernával köztögteti össze. Előtte az alátámasztott sánta lábu asztalka színehagyott címeres abrosszal van leterítve; rajta két kávé csésze: az egyik csorba, a másik drótozott, de mindkettőn ott diszkel az Oklándy aranyos mezőben sétáló kék pávája. Dróf kosárban piritott kenyér: reggelivel van terítve.

Férj (zajtalanul nyit be a verandára; feleségét megpillantva feleje tipeg és gavallérosan kezét csókol, aztán félénken és kissé túlzott nyájjassággal köszönti): Jó reggelt kedves Mimi! (Tulzott aggódással) Nos, hogy pihenél? Remélem, éjjel alább hagyott gyöttrő fejfájásod?

Feleség (anélkül, hogy a köszöntést viszonzná vagy felpillantana, mely torok hangon): Dehogy is! Egész éjjel zakatolt a fejemben. Azt hittem reggelig meg kell örülni. Fájdalmamat tetézte az a sok gond. De hát csoda? Sok kiadás, semmi bevétel... Az ideai aradás gyalázatosan fizet...

Az idén aligha kerüljük el a csődöt... (Férjét megvetően fikszirozza.) Persze te, akinek ma éppen úgy meg van a jó szokod, a havannád, a könyveid, a cselédséged, mint ezelőtt 15 évvel, mikor még ötven ezer korona volt a jövedelmünk: te csak mosolyogsz nagy hülyén, ha csödről beszéllek!... Dénes! én már beleuntam ebbe a zaklatott életbe. Utóvégre is, sok a mi sok... Azt hiszem 67 éves korommal rászolgáltam a pihenésre...?

Férj (félszeg udvariassággal): Oh, még csak 65 éves vagy, kedves Mimikém, 65 éves... Mirek véneked magad?

Feleség (dühös elkeseredéssel): Két évvel több vagy kevesebb, az én koromban az olyan mindegy! Különben pedig itt arról van szó: vagy otthagya Guszti katonának, haza jön, megházasodik és leveles vállamról a terhet vagy, — kólostorba megyek és ti álljatok a fejetek tetejére.

Férj (jijedten néz az asszonyra és idegesen köhéscsel. Egy pár mély lélekzetvétel után elszántan hadarja): Ma reggel kaptam Gusztitól egy levelet, amelyben azt írta, hogy neki tetszik egy fiatal leány és ha te nem ellenzed, ő megkérné... Kér, hogy ne áldozok fel kicsinyes hiúságnak az élete boldogságát... Ize... igen... Stigwitz Vali.

Feleség (az asztalra csapva, orkánszerű, dörgő hangon): Micsoda összeesküvést szöktök ti az én hátam megett, Dénes!?

Férj (Megrémulva): Esküszöm neked, édes Mimikém...

Feleség (szikrázó szemekkel): Na, csak hallgass! És szégyeld magad!... Mik voltak a mi atyánk? Kamarások, vagy foltozó vargák?!... Nem rósteinek a Stigwitz szatócs lisztes zsákjába fullasztani az Oklándy büszke pávját?!... Hát nem szégyellenéd, ha egy szatócs leánya lenne a menyed? Dénes, Dénes...

Férj (botjával a padozat kököczeit bökdösi, majd egyet-kettőt kö-

hint és elszántan neki vág): Stigwitz Vali szép, művelt és dús gazdag leány, akit, szerintem bármelyik mágnás nyugodtan elvehet. Stigwitzet nem lehet szatócs számba venni: ő nagykereskedő, aki úgy műveltségre, mint vagyona nézve akármelyik vérbeli mágnással kiállja a versenyt. Különben pedig, a te kedves barátod, Brumbeer grófné, a csillagkeresztes és palotahölgy a lehető legbarátságosabb viszonyban van Stigwitznével.

Feleség (gunyosan kacagva): Dénes, te a fejedre estél. Hát érted meg: Az ember falun nem lehet válogatos. Mi elmegyünk Stigwitznéhez, megesszük a francia szakács kitűnő főztjét, megisszuk a pompás borokat, ünnepeletni engedjük magunkat a parvóni szalonban: de ez még nem barátság! Légy nyugodt, sem én, sem Brumbeerné soha sem fogjuk „te”-nek szólítani a botosné. Azt már megbeszéltük a grófnéval. Hogy Pesten nem fogjuk „őket” észrevenni... A lány elég csinos és tekintve a szülők származását csodálatosképen disztignált: de mond Dieu, ki tehet róla, hogy nem „magasan” és „jól” született?... Ezzel tehát letárgyaltuk a Stigwitz-familiát... Gusztinak ird meg, rögtön, hogy amíg én élek, csakis egyenrangú házasságot köthet. Istentem, mi is lenne az Oklándykból, ha én nem örködnék a családi tradíciók felett!... Igen: még azt is megemlítheted a levelében, hogy a szomszédok arany griffmadara egészen jól illene a mi büszke páváinkhoz.

Férj: Te Frumbeer Elizát gondold? Az a lány nem menne a mi fiunkhoz.

Feleség (a helyéről felpattanva): Egy Oklándyhoz? Na, azt szeretnem én látni! Most már csak azért is megmutatom neked, hogy nem mulik el egy fél év és a menyem lesz Elza grófnő... En most megyek a csepléshez, te pedig rögtön új le, Dénes és igazítsd helyre a fiad fejét. Aztán jól megnyomod a pennát! Adieu!

Férj (Félelemmel vegyes csodálattal néz a felesége után, amíg csak el nem tűnik a szeme előtt; aztán nagyot sóhajt és botjával a kököcökra dobantva motyogja.): Micsoda acél karakter!... És éppen olyan páváskodó természetű, mint 45 évvel ezelőtt, mikor elvettem...

Egy hónappal később.

Férj, feleség ismét együtt ülnek a verandán. Reggeli után vannak, olvasnak.

Férj (az újság felett, csak úgy odavetve): Édes Mimikém, nem gondolod, hogy Guszti túl sokat jár Stigwitzekhez.

Feleség (főlényesen mosolyogva): Légy nyugodt, Déneském, nem a szatócs-leány kedvéért... A szép lloche Marie, a francia bonne vonzza. Most már bevalom neked: én ajánlottam Marie-t Stigwitznének. Legutóbb Pesten létemkor Daisy nicem-től kértem el „villámháronak” a szatócskehoz. A dolog egészen jól indul: Guszti rá se néz többé Valira. Ha a kis bonne esetleg imperitnenskedne, egyszerűen elküldetem. Brumbeernével tegnap már rendbe hoztam a Guszti ügyét. Láttad volna csak, örömben hogy kacagott, hogy ölelt-csókolta a grófné!...

Felév mulva.

Ólomszürke, téli reggel van. Oklándyné a fütött verandán ül és az ímént érkezett napilapot olvassa. Alig futott át néhány sort, mikor

Oklándy gyorsan benyit: arca ki van pírulva, szeméi különös tüzbenn ragyognak, ajkát kárörvendő mosoly torzítja el.

Férj: Meglepi újságok, kedves Mimi! (kezeben egy nagy borítékot és egy nyitott sürgönyt lobogtat.)

Feleség (mohón nyul a levél és sürgöny után, de a férj csak a borítékot kivett kartonlapot nyújtja át, melyről hangosan olvassa): „Gróf Brumbeer-Rotenfels Bruno cs. és kir. kamarás és neje szül. Glatzau-Villenstein Elise grófnő, csillagkeresztes- és palotahölgy, örömmel tudatják, hogy fiok gróf Brumbeer-Rotenfels Erich, cs. és kir. kamarás eljegyezte Stigwitz Valerie, Stigwitz Leo és neje Korb Ida leányát”, (dühösen): Örültség!... Rögtön fogatok és átmegegyek a grófnéhoz: hátha meg sikerül viszszaemészteni ezt a csuf mesalliance-ot! (Rövid gondolkodás után): Eh, különben: ki mit főzött, egye meg!... Mily szerencse, hogy nem a mi fiunkkal történt meg ez a...?

Férj (alig palástolható örömmel közebe szól): Halld csak a sürgöny tartalmát! (Lassan, minden szót erősen hangsúlyozva olvas): „Ma reggel esküdtem örök hűséget Hoche Marienak. Fiuméba utazunk. Cim: Oklándy, Hotel Bellevue.”

Oklándyné kikapja ura kezéből a sürgönyt és hosszan, bambán bámul a gyilkos sorokra. Egyszerre csak, mintha villamos ütés érte volna, gyorsan felpattant a helyéről és a hajjalva az asztalon, acélos öklével az Oklándy arcába akar csapni, de hirtelen hűdés éri és elkekkelt arccal, bennan rogyik vissza a pamlagra.

Uzorsás Náci husvétje.

— Alkalmi tárca. —

Írta: Dr. Czibusz Géza.

Istenő Náciznak is neveztek, mert bujta a templomot. Elment minden prosczióra, litániára, esketőre, avatóba, búcsúztatóra; el mindenféle páterektől rendezett missióra, elműködésekre, vezeklésekre... még Maria Radnára is elszármazott istenő Náci. 1) mert oda sok embőr gyűlt össze és ügön-ügön szerette az ábítóskodó népet, 2) mert — no hát kimondjam? — mert kölcsönnyelketek intézhetett el úgy 8—10% perccentere, természetesen titoktartás és magyar tanyai bücsület előfölteltelezése mellett.

Mert hát tanyás magyart a vörös Náci. Az alsó tanyákról való kunmagyar. Az isten akárhová tögye.

Alsó tanyák! Sok tiszaparti városnak van alsó tanyái része — nem tartozik ide, micsodás alsó tanyákon volt istenő Uzorsás Náci portája. Hárs és diófa termett az udvarán, ebben eltért az apró ablaku, eleven selyvnyel elkerített kis cseresep házikó a többi, akácáktól körülölelt tanyai nádfedeles háztól. Telt cseréptetőre a beszedett uzóra-kamatokból. Ha be nem ütött a repeze, elhullott tavasszal a lábas jószág, nem fizetett a paprika és kukorica — segített uzorsás Náci. Kivált így kikéleltok, tavasz elején, midőn elfogyott már a téli elemőszina, eladódott adóra borju s a malacz, elvitte a silldót az ármentesítő végrehajtó s elhajtotta a tehenet — a takarékpénztár ki nem fizetett törlesztési kamatok fejében. Enni, végtére muszaj mindennap. Ha nincs is viganóra, rámás eszmára, fodros rokolyára és selyem kendőre — önni kell mindünknek a legszegényebbik házában is. Hogy mit? ... az mellesleg. A mi olesó, olesóbb, legol-

esőbb és legkiadóbb, hogy jóllakhatik vele az ember. Azaz úgy rémlik előtte, hogy jóllakott. Például esicsóka, paprikás krumpli, lebbenes leves, szalonna nélkül való, hústalan vagy lueskos káposzta, zsirtalan bodág, élesztő helyett klórral felfújt nyirkos, a gőgéhez ragadó kenyér stb. stb. Nagy urak, szocialista mágnások, kik könyveket írtok Magyarország viruló közgazdaságáról, ti tulnan jóllakotok, nem tudjátok, min éi a tanyai szellő, mivel tartja ványadt gyermekeit — mert senki sem lát a szögöny embőr házába, mint mondani szokás. Bizony a Vetro Márton hasába sem látott senki. Élt, nyomorgott háza népével, a hogy tudott. Maga alig birt már valamit keresni, hitős társa, a fájdalmat és szegénységet némán tűrő felesége nem élt többé. Addig, addig dolgozott, napzámoskodott, míg beleveszett a munkába. Juliskát és egy esomó apró árvát hagyván maga után.

Juliska 16 éves volt. Amolyan sikkási vadvirág. Lenvirágszemű, süfrányhajja, kicsi állu s kezű, lapos keblű kis leányzó. Félt az emberek-től, még templomba sem járt, csak úgy a keresztuton felállított feszület előtt vagy anyja sírdombja mellett mondta el imádságát. Hogyan mehetett volna ő! a templomba? hol esatos topán, szátrét szoknyája, pántlikás hajja, vidám arezu lányokkal találkozott volna!? Kik mind-g jóllakotok! Akik nem ismerték a fosz-lányos ruhát, kilikkadt topánt, kik szerelmet, vigaszt, lelki megnyugvást kerestek a tanyai kápolna hűvös boltzata alatt. Hát Juliska? Szegényke sohasem tudta életében, mi az a vidámság, mosoly, fiatalos pajzanság. Kivált így husvétkor, mikor az egész világ derült, mikor szebben virágát a nap, életükben tündöklik az égboltozat s illatosabban nyílik a mezei virág.

Ott állott most is a feszület aljában, merőn nézve a semlyékek tude pászitást, hallgatva a feje fölött elvonuló vadlibák gágogását s a távoli kápolnának istentiszteletré szóított harangját — a mikor uzorsás Náci került elejébe.

— Hát itt halgatod a misét, te istöntelen? — szóllott feddőleg a lányhoz, félrántva bozontos szemöldökét s behúzza szőrös amugy is kurta nyakát. Ez a mőres? Mi?

„Nem mehetők ebbe a gunyába a templomba, hol ünnepi ruhában van mind” — felelte szomoruan Julis.

— Már mér ne? Isten a szívet nézi, nem a gunyádat. De hát te is apadra ütöttél. Lusta, istöntelen, rusnya nép vagytok, ahányan vagytok. No, de hat végét szakajtok mi ennek a lustálkodásnak. Lám, itt a váltó. Apád váltója. Holnap után lejár. Aztán kidoblak benneteket a tanyáról.

„Ne tögye édes jó Náci bácsi. Hova lesznek testvéreim! Nem tudok én még rájuk keresni. Apám meg eltörődött embőr. Betög is testben, lélekbenn mióta anyám ott künn fekszik az akácös tövében. Könyörüljön meg Náci bácsi rajtok.”

A mikor így szóllott a lány és rimádkodásra fogta össze kezeit, félrecsúszott kebléről az avított ruha s kilátásozott fehéren a patyolat teste. Náci meghökölt. Ily ingerlő liliom kebel erősen feltűztele képzelő tehetségét. Mert fukar volt az isten-adta, de a szép vonasz cselédet szívesen elnézte, ha lopus is, mi pénzben nem kerül. Azonnal fordított a dolgon és melegőbb lűt a hangja csillogóbb a tekintőte.

— Hát hiszön, beszéljünk okosan, ha mány úgy rimádkolod lelkom. Nem vagyok olyan rossz embőr, mi-

nőnek mondanak. Egy csókokért elhalasztom az árverést újévig.

A leány fölésmélt. Erőt vett rajta az asszonyi furfang, mely játszik a szerelemre gerjedt öreggel, mint macska az elkinzött egérrel.

„Egy csókokért nem bánti a tanyákat? Egyéb semmiért.” — kérdezte a lány szaporán. „Az nem bűn. Ugy-e?”

— Persze, hogy nem az, kicsi cselédöm. Csak egy csókot adjál — (a többi jön majd utána, gondolta uzsorás Nácsi.)

„Jól van no! Adok. De esküdjön meg Nácsi bácsi, hogy nem bánt s hogy nem mondi meg senkinek.”

— Esküszöm Julis, hogy nem bántalak. Szakadjon rám a templom, üsön agyon a harangja, ha elmondom, hogy veled találkoztam. — Így Nácsi.

A leány feléje ment. A fogta jobb-jával derekát, magához vonta az öreg embert, de midőn az szurtos, tüskés ősz bajuszt a lány szűz ajkára akarta illoszteni, hirtelen kirántotta balkezevel az oldalzsebében levő váltó lapot és menten apróra tépte, szaggatta.

Nácsi elhült. Benne meg a pénzvágy kapott erőre s elnyomta pillanatnyi szerelmi felhevülését. „A pénzem te gonosz!” rikoltotta rekedten és ellökte magától Julist. — „A pénzem te esalfta tolvaj!”

Szél kereskedett. Elhordta a váltó apró darabkáit messzire, a szőlő barzadái közé. A templomban meg a másodikat harangozták.

„Kend megesküdött, szakadjon rá a templom, üsse agyon a megszólalt harangja, ha nem tarti meg esküjét és szót a dologról. Föl is ut, le is ut. Sohasem láttam kendőt.” Es haza futott a tanyák felé.

Új élet.

Irta: Salamon Adolf.

Eliz tizenkilenc éves volt, mikor hazakerült a neveldeből. Otthon szomorúság fogadta: kínosan kiálló szegénység. Szíve megtelt keserűséggel, mikor látta anyjának becses, sovány arcát s fehérre öszült, örökös gondokkal küzdő apját. Egy pillanat alatt tisztán állott előtte a kétségbeesítő valóság: tönkrementek. Nem sokat gondolkodott, dolgozni ment. Zongoraleckét adott reggeltől késő estig.

Es ez így tartott néhány évig, a mikor aztán egyszer csak férjhez ment. Nem igen tudta, hogy történt? Az anyja meg az apja is akarta. Jött egy ember: nem nagyon szép, nem is nagyon szegény. Karmester volt a színháznál, aki megunta az egyedül élyhanguságát, eljárógatt Elizekhez és a vége az lett, hogy feleségül vette. A leány pedig hozzáment, hiszen mindenki akarta.

Eliz sorsa nem sokat változott. Háromszobás lakást béreltek. Az elsőben ők laktak, másodikban szüleik, a harmadik vendégszoba lett.

Leckéket adott, mint azelőtt s morzsoita napjait nyugodt csendességben, torkaság és szín nélkül. Férjével egy élet egymás mellett, mint két ember, kik egymásra vannak utalva. Ebbe a sorsba még nem kellett beletörődnie, hiszen egyben még nem volt része, mint monoton rendszeres munkálkodásban és meg volt győződve arról, hogy az ő élete így fog elmúlni minden megvárakoztatás nélkül.

Egy év múlva elvesztette anyját s pár hónappal ezután atyját is. Egyedül maradt fáradt idegzeitű uralva s élete egyszerűbb, kifejezéstelenebb lett.

Csakhamar azonban érezni kezdte azt, hogy ez az élet, melyet most él csak arra jó, hogy élénkebben vágyódjék egy másik után, amelynek kiáltoan más a karaktere. Lelkének ösztönzerű vonzódását természetesnek találta s lenyűgözött, nyugodt atmoszférához szokott melie inohón akarta magába szívni az új levegőt.

De okos asszony volt és csendes átmenetet akart. Gondolkodása szabadabb, könnyebb lett. Nézni kezdte az embereket, kiknek annál jobb szemük van, semhogy észre ne vennének egy kifejezéstel szempárt, mely szemérmesen felkínálva magát nyílik feléjük . . .

A következő év telén önálló zongora számokkal szerepelt a nyilvánosság előtt s kevés kivétellel minden mulatságon megjelent. A karmester ur észre se látzott venni ezt a változást; annyira kényelmes természet volt már, hogy előbbi nyugodt életmenetének megtartására nem is gondolt. Követte feleségét és az egész éjszakát csendesen alsóva töltötte el.

Legutóbbi föllépésén tisztelőitől kapott csokrok között legjobban megkapta figyelmét három vörvörös szegű, mely egy selyemszalaggal volt összekötve, amin egyetlen szó volt: „a lelkéért”.

Rendkívül érdekesnek találta s szerette volna tudni, ki lehet ez a különös ember, ki ilyen — az egyszerűségével feltűnő módon — küldi elismerését.

A felelet maga jött meg, egy szöke ember képében. Eliz zavarba jött, amikor az idegen anyni melegséggel merre megfogni a kezét . . .

Hetek multak el. Eliz egy nagyobb előadásra készült. Férjének egyik fiatalkori kompozícióját akarta eljátszani. Nagy lelki izgalommal várta az estét s mikor végre a dobogóra lépett egy pillantással végig futott a hallgatóságon — a szöke embert kereste.

Sikere óriási volt. Nagy zaj, tombolás vette körül. Kábultnak érezte magát s a buffet be menekült, mely ilyenkor elhagyott szokott lenni. Ijedten lépett vissza, mikor megpillantotta a szöke embert, ki hátával ült feléje. Már vissza akart osonni, mikor észrevette, hogy a férfi kényelmesen szemléli mozdulatait egy fali tükörből.

Feléje ment telát és megérinté vállát:

— Ide száműzte magát és busul?

— Bocsanat arról szó sincs.

— Akkor miért van itt és miért nem táncol?

— Itt ülök, mert egyedül vagyok. Táncolni nem tudok; az élvezetem pedig teljes . . . nem érzi, hogy a cigány muzsikája finomabb, ha így keresztül szűrődik a nehéz páras levegőn. Megusztul! kifejezést kap: valami ki nem mondhatóan bizonytalan.

— Megint különködik. De nem törődök vele . . . aztán mondja, miért nem gratulált? Annyi kéz nyult felém s köztük hiába kerestem a magáét. Most már minék? . . .

— Hát jó, nem gratulálok. — mindamellet nagyon ügyes volt . . . élveztem magát.

— Nem értem?

— . . . a szó legnemesebb értelmében: magát élveztem. Nem a játeket és a muzsikát — hiszen akkor az ajtó mögül hallgattam volna, mint most teszem . . . a legelső sorban ültem, alig egy leheltnyire magától. A lény, mely a szemét kápráztatta, az enyémétis megrezegette. Éreztem amint melegszik és enged ujjainak merevsége.

Ezután már nem is az ujjával játszott, hanem a „lelkével.” Egyéniség, gondolat volt előadásában. Ekkor eltűnt a hangszer, el a dekoráció, a keret és ott maradt egyedül egy, mint egy e pillanatban befeszített portré, melyet a művész lelke ideáljáról alkotott s a melyet még körülöng ihletének glóriája.

Férh ruhája összefolyt a dobogó bársonyával és ebből a csodálatos illatu felhőből a szemek keresztül ömlöttek az akkordok. Megnyilvánulása öntudatlan és mégis határozott . . . engedékeny, elmélőző egy egy finom átmenetnél, mit mosolygva szel át a keringő motívuma. Kifejezése tovább merész és követelő,

míg végre győzelmében csókol és sugározva örönd!

— Csodálatos, a mit mond.

— Talán szokatlan? . . . Mondja! Tanulta sokáig a zongorát? — Azonban szerencse, hogy akkor nem gondoltam erre, mert akkor nem tudtam volna élvezni csak — hallgatni.

— Furcsa.

— Mégis természetesnek vélem. Van erre egy érdekes esetem: Ismertem egy varieté cirkusz táncosnőjét. Mozdulatainak kidolgozottsága finomsága és harmóniája művészi jelleggel bírt. Beszéltek és mosolyogtak a lépései s anyni ritmus volt bennök, hogy a szemlélő méltán hihette, hogy nem ő táncol, hanem a dal fakad mozdulatai nyomán. Az eredetiséget csodáltam benne . . .

Egyszer együtt ebédeltünk. Tudtam, hogy imádja a májpástétomot. Es csodák csodája, a művésznőm hozzá se akart nyulni, hiába könyörgöttem. Végre hosszú unszolás után elárulta, hogy nem mer enni, lévén vasárnap s így a délutáni előadásra — ha enne májpástétomot — nem tudná megcsinálni híres kigyótáncát.

Es látja, a májpástétom óta nem léteznek táncművésznők, csak táncosnők . . .

E szavaknál fellát a fiatalabber s karját nyujtva partnerének, a terembe indultak. Eliz lehért ruhája felénk simul a fekete markáns tónusához. A feléjük áramló zürzavaros bágyadt moraj egyre erősödött. Ahogy beléptek, élénkben keringésbe hozta véruket az energikus megnyilvánulása a zsbongva hullámzó életnek. Lehetetlen ellenállani a hevült arcokból elősugárzó, ragyogó szemek szugestív hatalmának. Az egész egy éles szögletekkel bíró kaosz, amiben összeolvad a bugó, dévaj kacaj a jökdév egészséges nevetésével; ahol a hang nélküli vágyteljes sóhajok összeölelkeznek a fáradt és nehez ilhégéssel. A nyüzsgő változatoság, a sokféle illat, a vakító fényesség merengővé tette mindkettőjüket.

Pillanatok múlva tovább haladtak. Új, meg új arc perdült eléjük; egy egy röpke szó csengett fülokbe, melyre a feleletet már a túlsó fal drapériája nyelte el . . . Csak azt vettek észre, hogy elhalt mögöttük a zaj, a nyüzsgés. Ujra egyedül vannak . . .

— En imádom a zongorát, tanítosem meg bánti vele. Eliz meglepődően tekintett társára s elgondolkodva szölt:

— Miért van az, hogy vissza kell utasítanom a szavait. Egészen tisztességes az ajánlata s érzem mégis, hogy az arcomba szökött a vér.

— Ez onnan van, hogy mielőtt férjhez ment „jól nevelt leány” volt s most „tisztességes asszony” . . . Mert mi következne abból, ha maga zongoraleckét adna nálam? . . . Az emberek, a város, a világ, a nagy, hatalmas közvélemény mind elinteznek, hogy maga egy erkölcssten, könnyelmű teremtés, akinek nem lehet közölsége engedni az ártatlan, fehér lelkü gyermekeket.

— Mennyire igaz!?

— Es mondja! Elfogadna tanítványának?

— Az lehetetlen.

— Maga nem ismeri az embereket. Miért akar valami szük sikátoron bujkálni előnni az én lakásomra, mikor én a legszebb verőfényben, vörös szögűvel a kabátomban jut-hatók be magukhoz. Hiszen otthon van a férje? . . .

— Ugy hajnal felé a hüvös előcsarnokban reszketve fogta össze Eliz prémes bundáját. Mellette haladt görnyedt lépésekkel a karmester ur. Férjét engedte előbb a kocsiba, míg ő bucsut intve szögt:

— Viszontlátásra az első leckén.

Tompan csapatódott be a kocsi ajtaja. A szöke ember a gyalogjáró szélén állt. Már derengett a hajnal; az első napugarak feltörték a horizontra. Halk zugás, a távol kelet mesés ebrédése, az elmúlt éj édes

zsbibbadsága. A távozó fogat elhaló dübörgése kísérték tova.

Eliz az ablakmelyedésben ült. Egy divatos regényben lapozgatott. Ólvasni nem volt türelme; tekintete az óra lapjára tévedt minduntalan s szemével is szerette volna segíteni járásában e lomha mutatót.

Soha ennyire nem érezte az idegeit; közérzetébe belelopta magát valami megmagyarázhatatlan nyugtalanság, ami előmlött egész valóján.

Megunta könyvét is, ledobta a zongora hátára. Nagyot csendültek a hurok s kellemes összhanggal gomolygott elő egy hanghullám a hangszer öblös mélyéből. A zsongás még tovább rezgett andalító nyugodtságával és soha nem érzett sejtelmeket ébresztett lelkében. Ebben az elmélőző tehetetlenségében, a mikor egész lényét fogva tartja sok emberi dogma, szokás, kötelesség és mi egyebek? . . . Amikor nem tudja semmiben kifejezésre juttatni érzését, gondolatát? . . . Ennyi megkönnyebülést tud hozni ez a véletlen daltam . . . kifejezetlenül szunnyadó vágyai energiával és a megértés nagy gondolatának érzetével üttek szemében. Sóvár, a fellobbanásra kész tűz ez, mely még apró, megvilanó kőbor tüzeknél egyetlen szikráját sem vesztette el.

A lelke pillangó szárnyakon vissza szállt a multba és visszahozta egyetlen percnék a varázsát. Oly kevés az a mi történt. Apró, megrázkódás nélküli regény; kicsiny mult, mely összeölelkezik a közeledő jövő boldogságával s mind az egészek szépsége. Benne zsong, abban a néhány szóban, melyeket akkor sugott feléje, hogy utólszor találkoztok s amelyek most is rajt ülnek titkos tüzben égő ajakán:

— Viszontlátásra az első leckén. A szavak elszállottak, nekiverődtek a hideg főfalnak, betöltötték a szoba legparányibb szögletét és oda leheltek mindenhová:

— A viszontlátásra . . . s ennek a viszontlátásnak a varázsát érezték a holt butorok, a szönyeg, a levegő. Mintha egy aranyos bódító párázat lopta volna rájuk magát . . .

A férfi csendesen jött be, mint az árnyék. Csend volt, nagy hatalmas csend, mely nehezé tette a levegőt. Szavakat ilyenkor nem keres a lélek. Amikor így uralkodik az érzés az idegeken, az izmok ernyedtek lesznek. Az értelem tisztultsága, finom ösztönével tiltakozik az ellen, hogy a hörgő tüdön keresztül rekedt durva hangú szavakban nyilvánuljon meg a gondolat.

Eliz kezét nyujtotta s a férfi magánál tartotta hosszán a remegő ujjakat. Az asszony nem vonta vissza; mosolygva szölt rá:

— Maga úgy megtudja fogni a kezemet . . .

— Miért nem ül le?

— Köszönöm! . . . meg kell valanom magának, hogy — félek. Mint egy magyarázatul tette hozzá:

— Nincs itthon a — férjem.

— Maguk nők kétfélekép félnék. Először: mikor attól félnék, hogy bejöhet valaki. A másik pedig, mikor azért félnék, mert nem jöhet be senki. Az elsőnél a nő mindig szeret, míg a másiknál gyűlöli.

— Nem . . . nem! mily különös gondolatai vannak. Talán nem is félelem az, amit érzek. Hiszen vártam, tudtam, hogy jönni fog . . .

— Tudom, nem is félelem az, a mit érz. Inkább megbánás. De ennek így kell lenni s erről mi nem tehetünk. Megörténik, hogy nehéz bünt elkövetett asszony évek multán tér meg urához, ki ridegen taszítja el magától a könyörgő nőt. De a feleség nem tágít . . . Es higgye el, egy édes percnék a felidézése, egy feledt emléknék a felújítása elég ahhoz, hogy a férfi olyan gyöngye legyen, amilyen csak egy férfi lehet. A hitvéstársak, ha tudtak is kevés ideig idegennek lenni egymással szemben és talán himi is tudtak perckéig, hogy köztükk többé semmi összefűző kapocs nincs — mikor meg-

találják az elejtett láncszemet: hozzányulnak egyszerre mindaketen, összeérnek a kezeik s a vér egymásra ismer.

Ugy vagyunk mi most, mint a hűtlen asszony és a kegyetlen férj. Hídegek és kímérték akarunk lenni, szigorúan mester és tanítvány. És ez nem lehet! A hangjában mindig benne van valami oly jól eső, simogató gyöngédség. Tekintetében mindig látok egy kis lágyságot. Kezét nem tudom megfogni anélkül, hogy ne érezzem azt, hogy ez a kis kacsó most melegebb és amikor gyöngéden megszorítja az enyémét, hogy ne higgyem azt, hogy ez egy szívből jövő érzésének a reflexiója.

— Ne beszéljen így. Ezt nem szabad tennie. Könnyelműen ígértem magának ezt a leckét... Hiszen most is kellemesen él lekkel minden emlékünknél. Érzem mindegyikének a forróságát, a mélyseget. A visszaemlékezés oly jól esik, a multunk oly szép. És van-e nagyobb, szebb gondolat annál: együtt lenni, egyedül. Ennek a pillanatnak az eljövetele oly rég él bennem és most, amikor itt tudom magam mellett, — szinte remegek és félek... félek... Gondolja el, mennyi szív szakadna meg örömben, ha a legnagyobb vágyát hirtelen teljesülni látta.

Kívül az ablak alatt leszállt sötét fátóval az alkony. Biborban égett a nyugoti ég alja. Szomorú szürkéség lepte el a szobát. Távol zsongás szűrődött át a levegőn. A férfi felé behuny pillái alól tekintet az asszonyra, aki érezte a tekintet perzelését a vállán... a haján...

... Eliz ujjai önkéntelenül a bilentyükre futottak. Ragyogó dalt érzett szívében s minden fellángolt, amikor lelkének belső forrongsága hangra kelhetett ujjai alatt. Lágy, emelázó édes-bus melódiák voltak ezek, amelyekben benne sirt szomorúsága, ösztönzerű megnyilvánulása egy tellobbanó léleknek: soha ki nem mondott gondolatok; kérdések, amelyekre eddig nem volt felelet; igező tarka sokasága a képzeteknek; a jövődő valószínű álmai. És zengett a dal szomorúan vergődve; rátapadt a férfi lelkére. Érezte, amint beleömlik ereibe, felolvad véreben s elönti testét. Agyára toltak a gondolatok, feje hatrahanyatlott s szeméi megpihentek valami tárgy nélküli tévőben.

Ekkor volt legigézőbb a muzsika, ekkor hágtott benne zenitjére az indulat, ami kilángolt az asszony szeméből is. Eliz száraz forróságot érzett a torkában, ajkai kiszáradtak, összefutott bennök testének minden melege. Ujjai nem bírták tovább a bilentyük csonthjának simaságát. Felugrott, ijedt és égő, ostromló szemekkel állt egy darabig, aztán odaomlott a férfi elé. A különös természetű szöke férfi magához vonta a remegő testű asszonyt és elvitte magával.

A karmester későn este jött haza, a lakást üresen találta. Egy utcai gázlámpa eltévedt sugara éppen az arcára esett. Sárgás fény reszketett a butorokon. A zongora előtt gyűrötten hevert egy kotta a karmester ur egy ifjúkori szerzeménye.

Ajkai nyitva voltak, melléből nehezen, szaggatottan tört fel a levegő. Lehajolt a gyűrött papirosért és megpróbálta jatszani — de nem ment. Nagyon reszkettek az ujjai. Nagyot sóhajtott s odaszorította a homlokát a zongora hideg fedeléhez:

— Ha az ember ilyen öreg, már nem kezdhet új életet.

Együtt maradunk!

Írta: Prém József.

I.

A dubovai országtúró pompás topolya faszorvezet a Lankás-majorhoz, melynek hosszukás, földszintes lakóházát kissé tul-

zottan kastélynak nevezik a környék emberei.

Évek óta magános nő és ennek leánya tartózkodik a majorban. Kollár Flóra valamikor nagyon szép lehetett, most is az, de csak vasárnap, a mikor kiöltözködik és természetét, mely kissé hizásnak indult, karcúra fűzi. Láttam Flórát pongyolában, a mint kertjében dolgozott és láttam ünneplő ruhában, a mint a városba indult a misére, soha nagyobb ellentét!

Mintha két külön nő lett volna. De leánya a tizenhét éves Ilonka: otthon is, az utcán is maga a báj és előkelőség.

Valami titok szövődött évek óta a majorban lakó hölgyek körül. Senkivel sem érintkeztek, senki sem látogatta őket. Néha bekocsiztak Nagyszombatba, kölcsön véve a plebánus ur sárga csejáját, melybe saját honvéd lovaikat fogták. A családi bátár mégis nehéz lett volna a háromórai útra.

Minden évben Bécsbe is rándultak. Ugy hírtelt, hogy valami rokonukat látogatják... De többet erről sem tudhatott meg senki. Flóra asszony sápadt vonásain állandóan csupa dac és világmegvetés tükröződött.

— Nagy erély lakozik ebben az asszonyban! — mondta sokszor a plebánus.

— De hát hol a férje? S van-e általában ura? Kicsoda voltaképp Ilonkának az apja?

A kérdéseket néha-néha felvetették a környék kíváncsi emberei. Senki sem felelhetett rájuk. Így aztán lassan elhallgattak a szomszédok.

Egy nap a nagyszombati aranyifjuság majális rendezett a közeli erdőben. A város gazdag konyakgyárosa: Gogola Lukács ur szerepelt mint bálelnök, felesége mint bálanya és fiuk az elkényeztetett Rudi huszárhadnagy, mint főrendező.

Gogoláné egész nap cicomázta magát. Rendesen a piacra néző házuk egy ablakában ült. Kezében a kölcsönkönyvtár egy elkoptatott regénykötete, de többit nézte a járó-kelőket, mint a betűket. Sokszor ott az ablakban is rászpolyozta körmeit, a semmíttevés rózsás hirdetőit és gyönyörködött az ujjain csillogó gyűrűkben. Legfőbb vágya volt, hogy ne a gőgös takarékpénztári igazgatónő, hanem ő szabja meg a város új divatját kalapokban, napernyőkben, ruhákban, sőt alszósoknyákban is. Különböztetett Gogoláné atyja cs. és kir. hadbiztos volt. Lánya mégis fájlalta, hogy ő maga csak konyak főzőhöz mehetett, akiről csak sejtji, de meg nem meri vallani, hogy valamikor pincemester volt.

Titkon igen boldogtalannak érezte magát Gogoláné. Abrándképei közt egy kackiás főhadnagyot imádott most is. Mily hódító is volt az a báró Ringhof Iván! Az azóta közel husz esztendő szállt el az epedő asszony fölött. Sokszor emlegeti férjének, kinek azonban csak kusza, vastag, vereses-szürke bajusza rezdül meg ilyenkor és hallgat. Az asszony pedig felpattan:

— Te!... Te nyárspolgár! Tudod-e, hogy most báróné lehetnék, hogy ezredesné, sőt tábornokné lehetnék! Oh, Iván, Iván! Báró Ringhof Iván! Miért is nem hallgattalak meg!

A kerekfejű Gogola most se szól semmit, hanem kifelé indul. Az ajtóban azonban igen kurtán és félelmesen böki ki:

— Most már — csitt!

A vastag, peccsütyürös mutató ujját is fölemeli hozzá, aztán becsapja az ajtót.

Gogoláné szeretne elajulni, de csak a fogait szorítja össze. És vigasztalást keres abban, hogy a fiára gondol, a deli Rudi huszárhadnagra.

— Milyen fess! Nincs is fölségebb öltözöt az uniformisnál! Oh mily boldog, hogy Rudi is így gondolkodik. Ő megmenti a családom becsületét!

II.

A majális rendező bizottsága már a meghívókat írta. Egyszerre megszólal Gogola Rudi:

— Fiuk! Hívjuk meg Kollár Flóra asszonyt is.

A rendezők felkacagtak. Rudi erre kipirult a méregtől és most már követelte, hogy írják meg a meghívót.

— De milyen névre? Hisz nem is tudjuk a férjét!

— No hát én tudom. Irjátok! A fiuk felugráltak.

— Özvegy br. Ringhof Ivánné, szül. Kollár Flóra urnőnek és leányának.

— Ismered őket?

— A vasuton beszélgettem velök. Együtt utaztunk fel Bécsbe s vissza is együtt gyűttünk. Utána jártam: kicsodák? S megtudtam mindent.

— Lám, lám, Rudi a hódító, Rudi, a szerelmes.

És barátai gunyosan évelődtek vele. Sápadt, vékony dongájú legényke volt Rudi. Nem kellett fűzőt viselnie, így is elég karcus volt az attilában. Anyjáról ütt, aki rémült a hizástól, minden héten megmérte magát a konyakgyárban s ha félkilót gyarapodott: rögtön koplaló kurát kezdett.

A zömök, tagbaszakadt, tuskéshaju, dinnyeféjű Gogolák fajtájából semmi sem volt Rudiban. Nem is született arra, hogy dolgozzék, mint a törekvő apja.

Am egyet mégis örökölt a Gogoláktól: becsületet, bátorságot. Ez a szív készítette arra, hogy másnap kilovagoljon a Lankás majorba.

A házbéliek nagyon meg voltak lepelve. Sokkal hamarabb tóppant be a rokonszenves, halavány hadnagyoecska, semhogy eltághadták volna magukat.

A látogatás különben igen rövid volt. Flóra asszony olyan hidegen beszélt a hirtelen elfoglultá lett ifjuval, hogy ez alig mert ránézni Ilonkára, aki szintén elpirult.

Sóhajta távozott Rudi a majorból. Ez a sóhaj csallhatatlanul erősítette, hogy belebolondult a leányba. Nem bírta elfelejteni azt a nyulánk természetét, azokat a sötét szemeket, a minduntalan váltakozó arcjátékot és azt a rezgő, komoly hangot... A

mikor Bécsben jártak s véletlenül ugyanegy kupéba kerültek: oly közel ültek egymással szemben, hogy néha a térdeik is érintkeztek. Azóta se éjjele, se nappala Rndinak.

Valamit elárulhatott a fiu az anyjának. Mert Gogoláné napnap után mindjobban aggódva nézte egyetlen szemefényét, akit eddig minden szerelmi kalandtól óvott.

Folyvást költögette az önértéket:

— Legalább is bárókissasszonyt kell elvennem. Hisz gazdag leszel, a kauciód ötszörösen is megvan. Ha már áldozatot hoztam, a mikor...

— De anyám!

— Jó, jó. Te vagy élttem gyönyörűsége. S a fényes házasságod vissza fog adni önmagannak.

Valami kölcsönkönyvtári regényből olvashatta aznap ezt a mély bölcsességű sort s nagy hangon idézte...

A bánatos Rudi nem remélte, hogy táncolni fog Ilonkával. Azt ugyan el nem hozza az anyja! S kétségbeesve gondolt a majálisra.

De aztán betoppant a meglepetés. Ilonka mégis eljött: de nem Flóra asszonnyal, hanem egy bécsi nagynével.

Milyen csárdás volt az, melyet Rudi eljárat Ilonkával. Hajjahaj! Milyen souper-csárdás! A bált is vele nyitotta meg. A sugár, ragyogó leányt egyszeribe körülrajongták. Ő lett a bálkirálynő, ami világra szóló olyan helyen, mint Nagyszombat és vidéke.

Térfel előtt, a teázás alatt Rudi suttogva szólt a leánynak:

— Szeretem, Ilonka! Imádom!

Akar-e a feleségem lenni?

A borkereskedő apa és a „maja hogy báróné nem lett” máma szorongva nézték a fiatal párt. Szinte ők is lesték a választ.

A leány pedig ijedten nézett Rudira és erőlesen, őszintén szólt:

— Nem lehetek az öné! Nem lehetek senkié! Ne kérdezze miért? Ha szeretném is, nem lehetnék boldog soha és ön se velem.

A hadnagy úgy érezte, hogy fordul vele a világ. De tudta, hogy a leány viszont szereti. Elhatározta, hogy meg is hódítja, bármi titok van az ártatlan gyermek életében: ő végére jár a dolognak.

III.

Rudi hiába várta, hogy valami szerencsés fordulat hozza vezető Ilonkához. Most már Gogola ur is nagy léptekkel járt fel és alá az üveg fallal elkerített írőszobában, majd a hasán meglapuló vastag óraláncát húzogatta, ez vala idegességének legnagyobb jele. Dühében aztán gyalog kiállt a konyakgyárba, hogy a friss levegőn lecsillapuljon. Utközben pedig mormogta:

— Persze! Neki bárókissasszony kell! Jó is volna, ilyen előkelő meny! Ép ez kellett, hogy Rudira többé ne számíthassak. A virágzó üzletem, a gyáram pedig idegen kézbe jut

majd! Jó, jó, engem lenéz, megvet... Hm!...

Gogoláné pedig erélyes lépésre szánta el magát. Kikocsizott a Lankás majorba és megkérte Ilonka bárónő kezét Gogola Rudi részére.

Flóra fagyosan végig hallgatta vendégét, aztán igen nyugodtan szólt:

— Ilonkát nem veheti el a fia! Katonatiszt nem vezet oltárhoz olyan leányt, kinek nincs atyja... Törvényes atyja...

Gogoláné döbbenve nézte ezt a rettenetes hidegvérű asszonyt.

— Hát nem báró Ringhof Iván az atyja?

— O.

— A volt uhlánus főhadnagy?

— Az.

— Itt volt állomáson ez előtt...

— Epen tizenkilenc éve. Önnek is udvarolt. Emlékszik reá? Mennyit táncolt vele! Emlékszik arra a tiszt bárra, melyről Önt hazakisérte?...

— Oh akkor már asszony voltam. Én korábban is ismerem. Még leány voltam, mikor el akart venni. Nem tagadom, szerettem is, de aztán...

— Nem volt meg a kauciója és a báró is szegény volt.

— Ah, igen. Ilyen kegyetlen az élet, a sors!

— Nem, csak mi vagyunk gyöngék!

— Néhány évre rá aztán a báró újra idejött állomásra... Ennek csakugyan tizenkilenc éve... Meg akart hódítani, de én — erényes nő voltam mindig.

Flórát ez se hozta ki a sodrából:

— Nekem pedig sötét végzetem ez az ember! Aldoztat estem — Ön helyett. Vétkét soha jóvá nem akarta tenni. Nekem se volt meg a kaució s amikor kivetkeztek az uniforból — a becstelen már nem kellett nekem! Mert elérte Isten büntetése. Rangját elvesztette, leányáról sohasem gondoskodott. Már teljesen züllesztnek indult. Részeg és kártyás... Abból él, hogy fosztogatja a tapasztalatlan ifjakat...

Gogoláné látta, hogy semmi reménye nincs. Mit mondjon majd a fiának? Még belebetegszik a szegény fiu!

IV.

Aznap este Flóra és Ilonka sokat tanakodtak a Lankás majorban. Benn a városban pedig Gogola ur és gőgös neje álmatlanul töltötték az éjt. Csak Rudi nem vesztette el a fejét.

Vasutra ült, hogy felkeresse báró Ringhof Ivánt. Egy leububan meg is találta. Nem sokat beszélgettek együtt. De megiettek azt, hogy vasutra ültek és már délután ott volt az egykor daliás uhlánus főhadnagy a Lankás majorba. Mosolyogva szólt:

— Ha csak az kell, hogy oltár elé lépünk kedves Flóra és leányunk azonnal boldog lesz: én megteszem ezt a lépést.

Flóra ránézett a duzzadt arcu, vörös szemű emberre és özszerázkodott az ijedelemtől. Hát ez az a gavallér aki hálózába kerítette? Ez az az egykori szép hódító báró, akinek csábító szavai elkábították őt?

Hisz ez már a férfiak szeméjje. Milyen lehet a lelke, ha már a külseje ilyen? Elesen szólt Flóra:

— Es mit kíván tőlem, ha felveszem a nevét? Mert hisz önnél mindennek ára van!

A züllött ember hunyorgatott néhányszor, aztán szégyenkezve motyogta:

— Hm! Hát mégis csak szükség van ram? Hányszor próbáltam közeledni Önhöz. Hányszor kertem a bocsánatát? És mindannyiszor visszautasított. Pedig megbántam mindent, nyomorult köldus vagyok. Es most mégis akarja a bárói címet és nevemet? Hahaha! Tudom megveti mindakettőt, megvet és utál engem is... Meg szeretne fojtani a tulajdon kezeivel, de azért oltárhoz lép velem. Persze! A hadnagy veje így akarja...

— Nos, hát mi az ára? Beszéljen! Akarja, hogy öre irassam a Lankás major felét? A másik felét majd én kezelem. Akar-e gazdálkodni velem? Ideje hogy kipihenje magát a jó falusi levegőn.

Es kacagott hozzá. A szomszéd szobában erős zokogás hallatszott... Flóra biesietett a leányához, ki Rudival együtt leste: mit határoznak a szülők.

— Hallottad Ilonka? Hallottad?

— Es? Megtegyem? Szólj!

Ilonka ráborult anyjára és rebegette:

— Mindent hallottam, halálod lenne ez a házasság! Oh, én édes anyám, milyen élet várna mindnyájunkra. Nem megyek férjhez! Ne követelje Rudi! Te se tedd meg ezt a lépést anyám!

E pillanatban valaki fölcsapta az ajtót. Báró Ringhof Iván állt ott. Minden szó a szívébe nyílalott s most azt se tudta mért — látni akarta a kérlelhetetlen bíró.

— Csak rajta! Te is! A lányom! Hát a leányomnak valód magad... A lányom itél így... az gyaláz így... Te... Te...

S a mig beszélt, mind merevben nézte a magas, büszke hajadont... S minél tovább nézte, hangja mindjobban megcsuklott... Már kapkodott szavak után... Azt se tudta mit mond... Elfelejtett haragot, panaszt... Már csak a tekintete beszélt... az elboruló tekintete... mely odatapadt a gyönyörű leányra...

Ilonka riadtan nézte a mindjobban özszeroskadó embert, kit hirtelen elfog a szemérem és lesüti szemét előtte, a saját lánya előtt. Sohase beszélt vele... nem is igen látta. Eveken át alig is tudott róla, az apjáról és most előtte áll... megvétezzel akarta sújtani!...

Tekintetük újra találkozott... Aki nem bírta elviselni a másét, az a báró volt... Elfordult, el is fődte tenyerével a szemét. A szégyen, az a becsületes érzés, mely régen kiveszett a lelkéből, ez rohanta meg kajánul és nem birt annak az ártatlan, tiszta, bájos gyermeknek, a saját gyermekének arcába tekinteni!...

Ilonka lelkében is valami csodás sejtelem támadt e percben. Ugy érezte, hogy föl kell kiállítani, látva ezt a nyomorult embert, akinek életét köszönheti. Odalépett hozzá és megragadta kezét:

— Atyám! Miért akarod, hogy boldogtalan legyen anyám? Hisz nem becslél téged!

— Ilonkám! Leányom!

és a megtört ember leroskadt a gyermeke előtt.

V.

A tervvel hamar készen voltak mindnyájan. Gogola ur nem ismert tréfát semmiben. Ő maga vette a kezébe az egész dolgot, a fiút, Ilonkát és első sorban a bárót.

Hadd esküdjének meg! De ha Flóra nem bizzik benne s ha nem iratja rá a Lankás Major: jól teszi, a vagyon mind a lányé, annak az öröksége. Mit is gazdálkodjék a lendő urával, ha nem bir megférti vele! Ismerem azt az asszonyt. Olyan erkölce van, a mely el nem viselheti annak a korhelynek gondolkodását. Mert nem kell hinni az ilyen gyors megtérésnek! Persze elkábította a leánya szépsége, megtörte a vétek sulya, amikor saját vére dobott rá követ. Ez mind csak gyöngeség... Nem bizom az állhatatosságában... Az ilyen alkoholista és kártyajátékos a pillanatnyi benyomás embere... Beteg ember, kit kurába kell venni. Majd én leszek az orvosa... Csak jöjjön ide mellém... a konyakgyárba... Adok neki foglalkozást, jó fizetést... még embert csinálhatok belőle, ha lehet.

Gogola ur csöppet sem reménykedett, hogy terve meg is valósul. Ezt azonnal látta, a mikor vasárnap és harmadnap báró Ringhof előtt is kifejtette a jó utra térítés okos programját. Az elérzékenyedt báró kissé zavartan hallgatta a jó tanácsokat és mindenbe beleegyezett, oly mohón, olyan örömmel, hogy Gogola ur a fejét rázta.

Már kitűzték az esküvőt...

már közeledett a lakodalom napja, már be kellett volna lépnie a bárónak a konyakgyárba, amikor hirtelen eltűnt, anélkül, hogy bucsut mondott volna bár kinek.

Tudakozódtak utána Bécsben, Budapestben... Sehol semmi nyom.

— Bizonyosan Amerikába ment! — vélekedett Gogoláné.

— Az ám, hisz ott dolgoznia kellene! — vágta oda Gogola ur.

Csak hónapok mulva jött hír, hogy Romániában folytatja kalandos életét. Később maga is azt írta, hogy soha többé vissza nem jön... Ne várják... Tekiutsek halottak.

Maga Rudi vitte el a levelet Gogola urnak.

— Atyám most már el veszem Ilonkát, még ha törvénytelen is. S ha nem egyezel bele, én főbe lövöm magam!

— Ejha! Teremtette...

S a hidegvérű Gogola ur viszadulit támlásszékebe: amint ott irodájában ült.

— Főbe lövöd magad? Az én egyetlen fiam — főbe lőné magát?

— Katonatiszti becsületszavamra mondom!

De már akkor sikoltozva berontott Gogoláné.

— Megteszi! Lukács! Megteszi! Ő én tudom mi a tiszt becsületszó! Irgalmaz neki Lukács!

Gogola ur megint hamar készen volt a tervével:

— Katonatiszti becsületszó? No hát elég volt a katonaszkodásból... Egyet mondok: kettő lesz belőle! Holnap leveled a tiszt attilad.

— No persze! — sipított Gogoláné.

Nem vagy katonatiszt — folytatta Gogola ur — és nincs becsületszó! Ha polgárember vagy, amilyen a becsületes apád: még el is veheted azt a törvénytelen kisasszonyt... Holnaptól fogva üzlettársam leszel a gyárban... Majd beletanítlak mindenbe...

— Oh Istenem! — sivalkodott Gogoláné — Ő én szerencsétlen anya... Az én fiam, az én dicső apám unokája.

— Csitt!... És — végeztünk...

*

Gogoláné néhány napra rá már buzzón mentegetőzött vendégei előtt:

— Elvégre bárói vér van Ilonka ereiben... Ha jól megfontolom: büszke is lehetek a menyemre... Es ha én nem lehettem báró Ringhof Iván neje, a leánya legalább az én fiam felesége... Katona vér foly az ő ereiben... Hozzánk illik... Együtt maradunk...

